HOF VAN BEROEP VAN BRUSSEL

Werkingsverslag

Kalenderjaar 2025

Goedgekeurd tijdens de algemene vergadering van 27/05/2026

INHOUDSTAFEL

Hoofdstuk 1: Personele middelen

Hoofdstuk 2: Logistieke middelen

Hoofdstuk 3: Organisatie

Hoofdstuk 4: Overlegstructuren

Hoofdstuk 5: Statistieken instroom, uitstroom, stock en doorlooptijden

1. Algemene definities
2. Cijfers per entiteit
3. Grafieken van de evolutie van de nieuwe, afgehandelde en hangende zaken en de gemiddelde doorlooptijd
4. Vindt u de huidige doorlooptijden redelijk?

Hoofdstuk 6: Evolutie van de werklast

1. Werklastmeting
2. Interne werkverdeling

Hoofdstuk 7: Achterstand in het beraad

Hoofdstuk 8: Kwaliteitsbeleid

Hoofdstuk 9: Interne en externe communicatie

Hoofdstuk 10: Maatregelen met het oog op de handhaving van de tucht en de initiatieven met het oog op de inachtneming van de algemene beginselen inzake de deontologie

Hoofdstuk 11: Werking van de afdelingen (niet van toepassing)

STANDAARDFORMULIER VOOR HET WERKINGSVERSLAG VAN EEN HOF OF EEN RECHTBANK

Voorafgaande opmerking:

Om de directiecomités te ondersteunen bij het opstellen van werkingsverslagen, **heeft de steundienst dit sjabloon**[1] **vooraf ingevuld**, vooralsnog voornamelijk inzake gerechtelijke statistieken (hfst. 5). U wordt verzocht de andere delen van dit verslag zo veel mogelijk zelf in te vullen.

Als u vindt dat er zaken veranderd moeten worden, bent u vrij om wijzigingen aan te brengen. Wij verzoeken u echter vriendelijk om eventuele wijzigingen m.b.t. de cijfers aan ons door te geven.

[1] Dat is niet helemaal correct: Dat is enkel het geval voor de commentaren in de kaders. Voor het jaar 2025 hebben de rechtscolleges de cijfers en de grafieken moeten 'importeren' uit hun 'dashboard'. Het hof van beroep van Brussel is daarbij op verschillende problemen gestoten: Zo ontbrak bij bepaalde grafieken alle coherentie tussen de Frans- en de Nederlandstalige versie of was een deel ervan niet correct. De weinig aantrekkelijke lay-out van de grafieken in dit verslag (hfst. 5) is te wijten aan de problemen bij de extractie van de bestanden van het College van de hoven en rechtbanken.

HOOFDSTUK 1: PERSONELE MIDDELEN

Jaar T (2025)

		Gemiddelde van het kader	Gemiddelde bezetting van het kader		Delegaties of externe opdrachten	Onbeschikbaar personeel (om medische redenen)	Effectief personeelsbestand	
		(in VTE's)	(in VTE's)	(in %)	(in VTE's)	(in VTE's)	(in VTE's)	(in %)
1	Magistraten (incl. art. 100)	83	79.16	95.37	3.52	3.27	75.89	91.43
2	Plaatsvervangende magistraten (art. 383, § 2 Ger. W.)	Geen kader[2]	/	/	/	/	15[3]	/
3	Assessoren in strafuitvoeringszaken	-						
4	Gerechtelijke attachés	-						
5	Magistraten in opleiding	-						
6	Referendarissen	geen specifiek kader bij het hof van beroep[4]	/	/	/	1.53	11.89	/
7	Profielen voor het beheer	geen kader	/	/	/	/	0.8	/
8	Griffiers	46	45.93	99.85	1	5.93	40	86.96

[2] Zie de vaststellingen hieronder.

[3] Dit cijfer vertegenwoordigt het aantal plaatsvervangende magistraten dat actief is binnen het hof van beroep. Ze kunnen niet als 'voltijdsequivalenten' worden meegeteld zodra ze met pensioen zijn, aangezien ze zelf bepalen hoeveel uur ze beschikbaar zijn. Zie de vaststellingen hieronder.

[4] Zie de vaststellingen hieronder.

		Gemiddelde van het kader	Gemiddelde bezetting van het kader		Delegaties of externe opdrachten	Onbeschikbaar personeel (om medische redenen)	Effectief personeelsbestand	
		(in VTE's)	(in VTE's)	(in %)	(in VTE's)	(in VTE's)	(in VTE's)	(in %)
9	Ander gerechtspersoneel	47	49.52	105.98		10.77	38.75	82.45
	Referendarissen (contractuelen)	geen kader		/	/	0.01	1.99	/

		Gemiddelde van het kader	Gemiddelde bezetting van het kader		Delegaties of externe opdrachten	Onbeschikbaar personeel (om medische redenen)	Effectief personeelsbestand	
		(in VTE's)	(in VTE's)	(in %)	(in VTE's)	(in VTE's)	(in VTE's)	(in %)
1	Plaatsvervangende raadsheren	54	28.02	51.89	/	/	28,02[5]	51,89[6]
2	Plaatsvervangende rechters	/	/	/	/	/	/	/

[5] Dit cijfer vertegenwoordigt het aantal plaatsvervangende raadsheren dat actief is binnen het hof van beroep. Ze kunnen niet als 'voltijdsequivalenten' meegeteld worden omdat ze hoofdzakelijk het beroep van advocaat uitoefenen. Zie de vaststellingen hieronder.

[6] Identieke opmerking voor wat betreft dit percentage.

Jaar T (2024)

		Gemiddelde van het kader	Gemiddelde bezetting van het kader		Delegaties of externe opdrachten	Onbeschikbaar personeel (om medische redenen)	Effectief personeelsbestand	
		(in VTE's)	(in VTE's)	(in %)	(in VTE's)	(in VTE's)	(in VTE's)	(in %)
1	Magistraten (incl. art. 100)	83	85.1	102.6	3.9	3.22	81.88	98.7
2	Plaatsvervangende magistraten (art. 383, § 2 Ger. W.)	-						
3	Assessoren in strafuitvoeringszaken	-						
4	Gerechtelijke attachés	-						
5	Magistraten in opleiding	-						
6	Referendarissen	/	11.88	/		1.18	10.70	/
7	Profielen voor het beheer	0.8	0.32	40			0.32	40
8	Griffiers	46	45.02	97.87	/	6.80	38.22	82.22
9	Ander gerechtspersoneel	47	56.91	121.08	/	7.58	49.33	104.96
	Referendarissen (contractuelen)	- /	5	/	/	0.09	4.91	/

		Gemiddelde personeelsformatie	Gemiddelde bezetting van de personeelsformatie		Delegaties of externe opdrachten	Onbeschikbaar personeel (om medische redenen)	Effectieve personeelsmiddelen	
		(in VTE's)	(in VTE's)	(in %)	(in VTE's)	(in VTE's)	(in VTE's)	(in %)
1	Plaatsvervangende raadsheren	54	27.30	50.55	-	-	27.30	50.55
2	Plaatsvervangende rechters	-	-	-	-	-	-	-

Jaar T -1 (2023)

		Gemiddelde van het kader	Gemiddelde bezetting van het kader		Delegaties of externe opdrachten	Onbeschikbaar personeel (om medische redenen)	Effectief personeelsbestand	
		(in VTE's)	(in VTE's)	(in %)	(in VTE's)	(in VTE's)	(in VTE's)	(in %)
1	Magistraten (incl. art. 100)	84.5	73.47	89.94	4	0.72	72.75	89
2	Plaatsvervangende magistraten (art. 383, § 2 Ger. W.)	-						
3	Assessoren in strafuitvoeringszaken	-						
4	Gerechtelijke attachés	-						
5	Magistraten in opleiding	-						
6	Referendarissen	14	12.64	90		0.91	11.73	84
7	Profielen voor het beheer	-						
8	Griffiers	39	38.01	97		3.49	34.52	89
9	Ander gerechtspersoneel	47	48,88 (10 cashflows + fiche 05)	104		9.29	39.59	84
	Referendarissen (contractuelen)		4.76			0.07	4.69	98

		Gemiddelde van het kader	De gemiddelde bezetting van het kader		Delegaties of externe opdrachten	Onbeschikbaar personeel (om medische redenen)	Effectief personeelsbestand	
		(in VTE's)	(in VTE's)	(in %)	(in VTE's)	(in VTE's)	(in VTE's)	(in %)
1	Plaatsvervangende raadsheren	54	29.91	55	-	-	29.91	55
2	Plaatsvervangende rechters							

2. **Zijn er nog andere belangrijke onbeschikbaarheden die een invloed hebben op de werking van de entiteit? Zo ja, welke?**

Zie 'bijkomende opmerkingen'.

BIJKOMENDE OPMERKINGEN:

- De magistraten

  - Het kader en de bezetting

    Sinds de inwerkingtreding van de wet van 15 mei 2024 houdende de bepalingen inzake de taalvereisten met betrekking tot de korpschefs, hoofdgriffiers en hoofdsecretarissen te Brussel en de aanwijzing van de procureur des Konings te Brussel, de arbeidsauditeur te Brussel, de adjunct-procureurs des Konings te Brussel en de adjunct-arbeidsauditeurs te Brussel, telt het wettelijk kader van het hof van beroep (hierna: HvB) van Brussel 83 magistraten, waarvan 47 Franstalige en 36 Nederlandstalige.

    In 2025 evolueerde de bezetting als volgt:

    Franstalig kader:
    - Het werd voor 100% gevuld;
    - Er werden twee vacatures in het Belgisch Staatsblad (hierna: BS) van 23.12.2025 gepubliceerd als compensatie voor het vertrek van twee magistraten in januari en maart 2026.

    Nederlandstalig kader:
    - Het werd slechts gedeeltelijk gevuld. (De gemiddelde jaarlijkse bezetting bedroeg 84,6%);
    - Vier Nederlandstalige magistraten verlieten het HvB in de loop van het jaar (pensionering (2), detachering (1), integratie in een ander rechtscollege (1));
    - Twee nieuwe raadsheren legden de eed af op 18.02.2025;
    - Slechts één magistraat werd voorgedragen voor de twee vacatures die in het BS van 28.06.2025 werden gepubliceerd. Die magistraat legde de eed af op 27.02.2026;
    - Er werden twee vacatures gepubliceerd in het BS van 23.12.2025.

Aan Franstalige kant hebben er zich voldoende kandidaten aangeboden voor de vacatures, maar de werklast en de werkomstandigheden bij het HvB van Brussel beginnen de Franstalige kandidaten te ontmoedigen. Het HvB van Brussel is weinig aantrekkelijk in vergelijking met de andere HvB's in het noorden van het land. Dat demotiveert de Nederlandstalige kandidaten.

Zelfs als het voor 100% ingevuld is, volstaat het kader van het HvB van Brussel niet om de input in bepaalde secties te verwerken als men kijkt naar, ofwel het aantal dossiers dat binnenkomt, ofwel de complexiteit van de dossiers gezien de specifieke kenmerken van dit hof, ofwel beide aspecten samen (in het bijzonder in de Franstalige strafrechtelijke secties en de Franstalige familiesecties), of ook met het tekort aan griffiers en administratief personeel (cf. het punt 'De griffie'). Het kader volstaat ook niet om de stock of de aanslepende 'gerechtelijke achterstand' te verwerken die het HvB van Brussel sinds de jaren 1980[7] teistert, vooral in de burgerrechtelijke secties (waartoe ook de ondernemingszaken en de fiscale zaken behoren).

Als men het vergelijkt met het kader van de andere HvB's van het land, zien we dat het kader van het HvB van Brussel vooral niet volstaat voor de Franstalige taalrol[8], ondanks het feit dat het tussen 2019 en 2024 werd uitgebreid (+ 7 magistraten).

De tabellen hieronder illustreren die vaststelling op een objectieve manier.

Situatie in 2019:

Ressort	Kader
HvB van Antwerpen	63
HvB van Gent	57
HvB van Luik	43
FR HvB van Brussel	**40**
NL HvB van Brussel	34
HvB van Bergen	30

Situatie in mei 2025:

[7] We gaan dieper op die problemen in bij hfst. 5 van dit verslag.

[8] We willen eraan herinneren dat het HvB van Brussel niet 'tweetalig' is, maar twee taalrollen heeft: een Nederlandstalige en een Franstalige taalrol. Dat betekent dat de dossiers er ofwel in het Nederlands, ofwel in het Frans behandeld worden, afhankelijk van de oorsprong van het beroep. Op de uitzondering van het Marktenhof na, waar tweetaligheid vereist is, mag een magistraat wettelijk gezien enkel in de taal van zijn/haar diploma werken, tenzij hij/zij een certificaat behaalde bij de overheid en grondige kennis heeft van de andere taal. Zelfs in de veronderstelling dat men dat certificaat behaalt, dat recht geeft op een premie, is het vaak onmogelijk om een magistraat aan een andere taalrol toe te wijzen. Het beroep van raadsheer impliceert immers dat men zich enkel uitdrukt via een arrest. Dat kan onderworpen worden aan een sanctie van het Hof van Cassatie. Het zal vooral ook aandachtig gelezen worden door de rechtzoekende op wie het slaat. Die graad van verantwoordelijkheid vereist dat men de geschreven taal perfect beheerst. Concreet betekent dat, dat de magistraten niet onderling uitgewisseld kunnen worden als er iemand van de collega's van de andere taalrol afwezig is. Daarom kunnen problemen in een taalrol vaak niet worden opgelost met de hulp van collega's van de andere taalrol. In andere HvB's kunnen alle magistraten daarentegen onderling uitgewisseld worden binnen hetzelfde domein van juridische kennis. In 2025 werd één enkele kamer (kamer 17) tot 31.08.2025 voorgezeten door een tweetalige Nederlandstalige magistraat. Daarna waren, met uitzondering van het Marktenhof, alle Nederlandstalige kamers samengesteld uit Nederlandstalige magistraten en alle Franstalige kamers uit Franstalige magistraten.

Ressort	Kader
HvB van Antwerpen	63
HvB van Gent	57
FR HvB van Brussel	**47**
HvB van Luik	40
NL HvB van Brussel	36
HvB van Bergen	30

Situatie in 2019:

Ressort	Aantal rechters in de REA's en de OR's	Aantal raadsheren van het HvB	Aantal rechters die produceren voor 1 raadsheer HvB
NL HvB van Brussel	81	34	2.38
HvB van Antwerpen	179	63	2.84
HvB van Gent	192	57	3.37
HvB van Bergen	107	30	3.57
HvB van Luik	157	43	3.65
FR HvB van Brussel	**167**	**40**	**4.18**

Situatie in mei 2025:

Ressort	Aantal rechters in de REA's en de OR's	Aantal raadsheren van het HvB	Aantal rechters die produceren voor 1 raadsheer HvB
NL HvB van Brussel	81	36	2.25
HvB van Antwerpen	183	63	2.90
HvB van Gent	192	57	3.37
FR HvB van Brussel	**167**	**47**	**3.55**
HvB van Bergen	107	30	3.57
HvB van Luik	157	43	3.35

Opmerking: De laatste ratio van het Franstalige HvB van Brussel bestaat pas sinds december 2024[9].

Het HvB van Brussel had bovendien te kampen met een alarmerend tekort aan Franstalige griffiers en assistenten (cf. het punt 'De griffie' en hfst. 5). Dit waren de gevolgen in 2025:

- Een Franstalige burgerlijke kamer (4F) moest gedurende vier maanden (van maart tot juni) geschorst worden;
- Een Franstalige burgerlijke kamer moest haar activiteit eerst beperken. In september werd ze vervolgens gesloten. De zaken waarvoor ze bevoegd was, werden overgedragen aan kamer 5F. Het aantal zittingen, dat aan die zaken werd gewijd, daalde daardoor globaal;
- Een Franstalige kamer voor ondernemingszaken kon vanaf september 2025 slechts drie zittingen per week i.p.v. vier houden;
- Een Franstalige correctionele kamer (20F) die bij het begin van het jaar geopend was, moest in februari 2026 gesloten worden. De dossiers van die kamer werden herverdeeld onder de andere correctionele kamers, die al overbelast waren. Die kamer was bevoegd voor de inleiding en de instaatstelling van de Franstalige correctionele dossiers, op een paar uitzonderingen na (met name de dossiers met gedetineerden) en voor de behandeling van dossiers die slechts beperkte debatten vereisen. Zo konden de andere correctionele kamers hun achterstand beperken.

De opschortingen en de sluiting hadden een rechtstreekse impact op de productiviteit van het HvB.

- Afwezigheden wegens ziekte

Het aantal magistraten, dat afwezig is wegens ziekte, is in 2025 nog toegenomen. Het komt overeen met meer dan drie VTE's.
Dat is uiteraard heel problematisch, gezien het structurele tekort aan magistraten waarmee het HvB te kampen heeft (zie ook hfst. 5 en 6).

[9] De laatste uitbreiding van het kader van het Franstalige HvB van Brussel is het resultaat van de wet van 31 juli 2023. Die trad in augustus 2023 in werking, maar werd door de Inspecteur van Financiën pas begin 2024 uitgevoerd (publicatie van de vacatures in het BS van 19 februari en 22 maart 2024). Aangezien de selectieprocedure lang duurt, zijn de nieuwe magistraten pas in november 2024 in dienst getreden (en hebben ze de eed afgelegd). Om de indiensttreding van de nieuwe raadsheren sneller te laten verlopen, past het HvB van Brussel al verschillende jaren de schriftelijke eedaflegging toe, die voorzien is in art. 291 van het Gerechtelijk Wetboek (hierna: Ger. W.).

- De gedelegeerde magistraten

Wegens het structurele tekort aan magistraten moest het HvB een beroep doen op gedelegeerde magistraten van de rechtbanken van eerste aanleg (hierna: REA) van het ressort:

- In 2025 oefenden vier Franstalige magistraten van eerste aanleg hun functie bij het hof uit via een delegatie. Ze vertegenwoordigden 2,82 VTE's, gelet op de verschillende data waarop ze in dienst getreden zijn;
- In 2025 werd een Nederlandstalige plaatsvervangende raadsheer gedelegeerd om zijn functie bij het Marktenhof en in een correctionele kamer uit te oefenen.

- De referendarissen

In theorie vertegenwoordigen de referendarissen bij het HvB 13,42 VTE's (11 Franstalige van wie één deeltijds en 4 Nederlandstalige van wie er één in de loop van het jaar gedetacheerd werd voor een bepaalde duur).
In 2025 vroegen we het College van de hoven en rechtbanken (hierna: het CHR) om zes vacatures te voorzien voor referendarissen ter compensatie van de referendarissen die vertrekken, deeltijds werken of langdurig ziek zijn.
De (Frans- en Nederlandstalige) familiekamers en de kamers voor ondernemingszaken worden het hardst getroffen.
We benadrukken dat de referendarissen bij het HvB van Brussel, los van de kamers waaraan ze werden toegewezen, bijstand verlenen aan alle magistraten en de griffie in allerlei domeinen (rechtsbijstand, transversale juridische vragen, ondersteuning tijdens de gerechtelijke vakantie enz.). Het tekort aan referendarissen leidt ertoe dat de reeds heel hoge werklast bij iedereen (magistraten en griffiers) stijgt.
Het CHR gaf in een bericht van 17.12.2025 nochtans aan dat het "besliste om een deel van het budget niet aan te wenden voor nieuwe vacatures of promoties voor referendarissen. Het beleid inzake de referendarissen moet immers eerst verhelderd worden."

- De plaatsvervangende magistraten

Er bestaat geen kader voor de plaatsvervangende magistraten. (Dat zijn beroepsmagistraten die met pensioen gegaan zijn.) In 2025 waren er vijftien actief in het HvB (acht Franstalige en zeven Nederlandstalige).

Het staat hen vrij om te bepalen welke diensten ze leveren. Ze stellen, op enkele uitzonderingen na, geen ontwerparresten op. (In 2025 werden achttien ontwerparresten door plaatsvervangende magistraten opgesteld.)

De meesten onder hen zetelen bij collega's in de burgerlijke kamers of strafkamers (ten gronde of onderzoek) als de beroepsmagistraten verhinderd zijn (door ziekte, vakantieverlof, zaken met onverenigbaarheden, omdat er voor megadossiers arresten voorbereid en opgesteld moeten worden, omdat de zitting van het assisenhof voorbereid en voorgezeten moet worden ...). Ze draaien niet mee in het systeem voor de wachtdienst, maar vervingen in 2025 niet minder dan 219 keer de beroepsmagistraten. Twee van hen (Franstalige) hebben vier zittingen van het assisenhof voorgezeten en afgesloten.

Een plaatsvervangende magistraat die vroeger rechter was bij een HvB in familie- en jeugdzaken, zit bovendien af en toe als alleenzetelend rechter de kamers voor minnelijke schikking (hierna: KMS) voor familiezaken voor.

- De plaatsvervangende raadsheren

Het theoretische kader voor het HvB van Brussel telt 54 plaatsvervangende raadsheren (27 Franstalige en 27 Nederlandstalige).

In 2025 was het maar voor 28,2% ingevuld (17 Franstalige en 11 Nederlandstalige raadsheren).

Dat cijfer vertegenwoordigt het aantal plaatsvervangende raadsheren dat actief is binnen het HvB. Ze kunnen niet als 'voltijdse equivalenten' meegeteld worden omdat ze hoofdzakelijk het beroep van advocaat uitoefenen.

De plaatsvervangende raadsheren voeren, op enkele zeldzame uitzonderingen na, geen voorbereidend werk uit voor de arresten en stellen geen arresten op. (In 2025 werden negen ontwerparresten opgesteld door twee plaatsvervangende raadsheren.) Ze vervangen een beroepsmagistraat als die verhinderd is of sluiten zich aan bij de collega's als de zetel van een kamer onvolledig is (door ziekte, vakantieverlof, zaken met onverenigbaarheden, omdat er voor megadossiers arresten voorbereid en opgesteld moeten worden, omdat de zitting van het assisenhof voorbereid en voorgezeten moet worden ...). Dat is heel nuttig. Ze draaien mee in het systeem voor de wachtdiensten, behalve in de familiekamers en de kamers voor inbeschuldigingstelling.
In 2025 hebben ze de beroepsmagistraten 126 keer vervangen.

Er is een structureel tekort aan beroepsmagistraten bij het HvB van Brussel. De werklast is uitzonderlijk hoog en er wordt onophoudelijk over geklaagd. Het aantal vervangingen voor magistraten is gestegen: ze nemen, uitgeput, legitiem de verloven op die voorzien zijn in hun sociaal statuut. Om al die redenen gaf het directiecomité in november 2025 aan dat er 26 vacatures voor plaatsvervangende raadsheren (10 Franstalige en 16 Nederlandstalige) nodig zijn bij de bevraging van het CHR. Er werd geen gevolg gegeven aan die vraag.

- De griffie

Allereerst is het van essentieel belang om te herhalen dat het wettelijk kader van de griffiers en assistenten, dat aan het HvB van Brussel werd toegekend, ruim ontoereikend is om een 'normale' werking te garanderen, d.w.z. om alle taken m.b.t. de griffie en de bijstand aan de magistraten op een correcte en serene manier te kunnen uitvoeren.

Hieronder vindt u de details van die vaststelling en de gevolgen aan het einde van kalenderjaar 2025.

I. DE CIJFERS

Opmerkingen vooraf:

Om de organisatie op een gezonde en gecontroleerde manier te beheren, zou het organigram van het HvB van Brussel er op basis van de bestaande structuren in alle andere administraties als volgt moeten uitzien:

Algemene directie (equivalent van de hoofdgriffier):	1 directeur of algemene directie
Intermediaire managers (equivalent van de griffier-hoofd van dienst):	**7 à 10** managers of teamleiders (afhankelijk van de verdeling van de diensten)
Operationele teams (equivalent van de griffier en het gerechtspersoneel):	85 griffiers, deskundigen, assistenten en medewerkers die onder toezicht van die managers vallen en verdeeld worden.

Het wettelijk kader bepaalde echter dat er in 2025 bij het HvB van Brussel één hoofdgriffier instond voor het beheer van vier secties, 85 griffiers en administratieve personeelsleden. Die hoofdgriffier werd bijgestaan door drie griffiers-hoofden van dienst ...

Hieronder ziet u de samenstelling in detail van de griffie van het HvB van Brussel.

1. Hoofdgriffier (1 van 1)

Wettelijk kader: 1
Werkelijk personeelsbestand: 1

2. Griffiers - hoofden van dienst (2 van 3)

Wettelijk kader: 3
Maar ...

- ⇨ verminderde prestaties 0.5 omwille van medische redenen
- ⇨ vraag naar aanpassing van de arbeidstijd

Werkelijk personeelsbestand: 2

3. Griffiers (30,5 van 42)

Wettelijk kader: 42

MAAR

- ⇨ langdurig afwezigen wegens ziekte: 6.5
- ⇨ personeel dat gedetacheerd werd naar de FOD Justitie - cel welzijn: 1
- ⇨ vacatures: /
- ⇨ personeel dat afgevaardigd werd voor de functie van diensthoofd: 2
- ⇨ langdurig verlof (andere: hulpverlener + politie): 2

Werkelijk personeelsbestand: 30.5

4. Deskundigen (1 van 2)

Wettelijk kader: 2

- ⇨ Vacature: 1

Werkelijk personeelsbestand: 1

5. Afgevaardigde griffiers (6)

Om de zittingen te kunnen verzekeren ziet de griffie van het HvB van Brussel zich gedwongen om een beroep te doen op de personeelsleden die bereid zijn om een hogere functie uit te oefenen en gebruik te maken van de procedures van 'aanvaarding' (zonder premie voor het uitoefenen van die functie) en delegatie (met een premie voor het uitoefenen van die functie). Voor dat laatste is het akkoord nodig van de minister van Justitie. Dat kan niet goedgekeurd worden telkens wanneer men 'van goede wil is'.

Het aantal delegaties schommelde altijd. In bepaalde jaren bereikte dat aantal **elf**.
De laatste jaren daalt dat aantal echter duidelijk.

Op het einde van het kalenderjaar 2025 kon de griffie rekenen op de bijstand van **zes afgevaardigde** assistenten voor de functie van **griffier**. Dat aantal volstaat in geen geval: Het dekt noch het structurele personeelstekort, noch de vervangingen van de langdurig afwezigen of van het personeel dat vertrokken is en niet vervangen werd.

6. Administratief personeel (27,90 van 41)

Wettelijk kader: 41

MAAR

- ⇨ verminderde prestaties: (8 aan 80% en 3 aan 50%) = 3,10
- ⇨ langdurig afwezigen wegens ziekte: 2
- ⇨ personeel dat tot het kader behoort, maar niet meer bij het hof werkt: 1
- ⇨ personeel dat afgevaardigd werd voor de functie van griffier: 6
- ⇨ vacatures: 1

Werkelijk personeelsbestand: 27.90

7. **<u>Voorlopige conclusie</u>** (59,40 van 88 = 67,5% van het kader)

Op een wettelijk kader van in totaal 88 griffiers-hoofden van dienst, griffiers, deskundigen en administratieve personeelsleden zijn slechts 59,40 van die personeelsleden operationeel. De griffie van het HvB van Brussel ziet zich dus gedwongen om al haar opdrachten uit te voeren met een werkelijk personeelsbestand dat 67,5% van het wettelijk kader vertegenwoordigt. **<u>Dat kader is decennia lang ongewijzigd gebleven en komt niet overeen met de huidige noden</u>**.

Naast het kader dat wettelijk verankerd werd, heeft de griffie van het HvB van Brussel, net zoals alle andere rechtscolleges, altijd kunnen rekenen op de steun van contractueel aangenomen personeel. De cijfers hierboven houden enkel rekening met het wettelijk kader. De personeelsleden die onder een contract werken, werden er niet in opgenomen.
Het aantal contractueel aangenomen personeelsleden is de laatste jaren fors gedaald. Eind 2025 waren nog slechts 13,4 van de 20 contracten van het 'contingent 36' actief.
We willen bovendien benadrukken dat niet ieder contractueel personeelslid nog vervangen wordt. Enkel de statutaire personeelsleden worden vervangen.

8. Vergelijking IN/OUT in de loop der jaren

Jaar	IN	OUT	Resultaat
2023	8	17	9 OUT
2024	32	23	9 IN
2025	3	14	11 OUT

Uit de vergelijking hierboven wordt duidelijk dat de griffie op drie jaar tijd in totaal elf eenheden verloor, waarvan negen contractuelen die **niet vervangen zullen worden**.

9. De cijfers in termen van productiviteit

De cijfers m.b.t. de verwerking van de dossiers (IN en OUT) blijven de laatste jaren verder stijgen, in het bijzonder in de strafsectie.

We herinneren eraan dat de taken m.b.t. de verwerking van de dossiers niet beperkt blijven tot de zitting. De instroom van dossiers impliceert ook andere taken dan de uitstroom. Pas als men **al die taken samentelt**, komt men tot een exacte weergave van de werklast.

Hier zijn een aantal voorbeelden van taken (niet exhaustieve lijst):

Vóór de zitting:
- beheer van de vaststellingen;
- inschrijving op de rol;
- vaststelling van de zaak;
- oproepingen van de partijen, de advocaten, de tolken;
  (bv. bij de KI moeten er gemiddeld niet minder dan zes oproepingsbrieven verstuurd worden voor één dossier!)
  => de brieven opstellen;
- de oproepingen versturen (Dat gaat niet automatisch!);
- verzoekschriften behandelen;
- de inkomende berichten verwerken;
- de stukken klasseren en de inventaris van de dossiers opmaken;
- onthaal aan het loket, telefonisch onthaal;

- terinzagelegging van de dossiers;
- ontwerparresten voorbereiden;
- (…)

Tijdens de zitting:

- toezien op het goede verloop van de zitting: de tolken en de gedetineerden naar de zaal laten komen;
- onthaal van de rechtzoekenden, advocaten, tolken;
- rolafroeping: akte in aanwezigheid van de partijen;
- erop toezien dat de wettelijke formaliteiten vervuld worden;
- het proces-verbaal opstellen;
- (…)

Na de zitting:

- de arresten voorbereiden / controleren / vormgeven / nalezen;
- de kosten berekenen;
- de beslissingen in het IT-systeem ingeven;
- een repertoriumnummer creëren dat op alle pagina's van het arrest moet komen;
- de veroordelingen en de kosten invoeren;
- kopieën, conforme kopieën en uittreksels voor de uitvoering bezorgen;
- de arresten helpen uitspreken;
- de boekhouding beheren;
- registratie in I+Belgium, DJEIS ...;
- voorzieningen in cassatie in ontvangst nemen;
- de dossiers voorbereiden en naar het Hof van Cassatie doorsturen (niet gedigitaliseerd!);
- (…)

In cijfers:

Correctionele zaken:

Jaar	IN	OUT	Totaal
2023	1774	1637	3411
2024	1872	2071	3943
2025	2104	2095	4199

In 2024: + 532 dossiers verwerkt door de griffie
In 2025: + 256 dossiers verwerkt door de griffie

Bij de KI:

Jaar	IN	OUT	Totaal
2023	3353	3347	6700
2024	3855	3665	7520
2025	4400	4284	8684

In 2024: + 820 dossiers verwerkt door de griffie
In 2025: **+ 1164 dossiers** verwerkt door de griffie

Protectionele zaken:

Jaar	IN	OUT	Totaal
2023	521	545	1066
2024	508	490	998
2025	568	531	1099

In 2024: - 68 dossiers verwerkt door de griffie
In 2025: **+ 101 dossiers** verwerkt door de griffie

Familiezaken:

Jaar	IN	OUT	Totaal
2023	700	724	1424
2024	693	801	1494
2025	692	639	1331

In 2024: + 70 dossiers verwerkt door de griffie
In 2025: - 163 dossiers verwerkt door de griffie

Burgerlijke zaken:

Jaar	IN	OUT	Totaal
2023	1748	1802	3550
2024	1862	2307	4169
2025	1799	2147	3946

In 2024: + 619 dossiers verwerkt door de griffie
In 2025: - 223 dossiers verwerkt door de griffie

Fiscale zaken:

Jaar	IN	OUT	Totaal
2023	415	297	712
2024	394	346	740
2025	397	339	736

In 2024: + 28 dossiers verwerkt door de griffie
In 2025: - 4 dossiers verwerkt door de griffie

10. Algemene vaststellingen

In 2024 en 2025 werd de griffie geconfronteerd met een **spectaculaire** stijging van het aantal dossiers in de **strafsectie**. Het moest een **gecumuleerde stijging opvangen van 2.772 dossiers** in die sectie.

In de andere secties is de stijging minder opvallend. De gecumuleerde totalen voor de jaren 2024 en 2025 bedragen:

- + 33 voor de dossiers in protectionele zaken;
- + 24 voor de dossiers in fiscale zaken;
- + 396 voor de dossiers in burgerlijke zaken.

In de familiesectie werd een lichte daling vastgesteld. Het gecumuleerde totaal van de te verwerken dossiers voor 2024 en 2025 bedraagt - 93.

Het is dus **onmogelijk** om middelen te recupereren in de ene sectie om een andere sectie te versterken.

II. VERGELIJKING MET DE ANDERE HOVEN VAN BEROEP VAN HET LAND

1. Ratio magistraten/griffiers[10]

HvB	Wettelijk kader magistraten	Wettelijk kader griffiers volgens het werkingsverslag	Ratio magistraten / griffiers
Brussel	83	45	1,84
Luik	43	26	1,65
Bergen	30	19	1,58
Antwerpen	63	36	1,75
Gent	57	33	1,73

In deze tabel wordt geen rekening gehouden met het feit dat de griffie van het HvB van Brussel uit twee taalrollen bestaat, waarvan het **personeel niet uitgewisseld kan worden**.
Momenteel blijven er nog **twee** perfect tweetalige griffiers over.
Het personeelsbestand zou quasi verdubbeld moeten worden om in staat te zijn de wet op het taalgebruik te respecteren.

[10] *Bron: SharePoint HRCT_Dircoms - Documents - HB - CA - Tous les documents werkingsverslag 2025 – kalenderjaar 2024*

2. **Ratio griffiers-hoofden van dienst/griffiers en gerechtspersoneel**[11]

HvB	Wettelijk kader griffiers - hoofden van dienst	Wettelijk kader griffiers en leden van het administratief personeel	Ratio
Brussel	3	42+43 = 85	28,3
Luik	2	23+23 = 46	23
Bergen	2	16+15 = 31	15,5
Antwerpen	3	32+31 = 63	21
Gent	3	29+35 = 64	21,3

De **gemiddelde ratio** voor alle HvB's van het land is één griffier-hoofd van dienst voor **20,2** griffiers en administratieve personeelsleden. Toch ligt de ratio voor Brussel bij **28,3**. Om in Brussel een equivalente ratio te bereiken, moet het kader **uitgebreid** worden met **1 griffier-hoofd van dienst**.
De kaders zijn decennia lang ongewijzigd gebleven.

Zoals we al vaak aanhaalden, is de ratio magistraten/griffiers voor het HvB van Brussel hoger dan overal elders in het land. Dat betekent dat, als het kader volledig ingevuld is, **in Brussel één griffier voor 1,84 magistraten werkt**, terwijl het gemiddelde voor de andere HvB's bij één griffier voor 1,67 magistraten ligt. Om dezelfde ratio te bereiken als bij de andere HvB's zou het kader voor de griffiers voor het HvB van Brussel **met vijf eenheden uitgebreid** moeten worden.

[11] *Bron: wet van 3 april 1953 betreffende de rechterlijke inrichting (https://www.ejustice.just.fgov.be/eli/loi/1953/04/03/1953040302/justel)*
25 maart 2014 – koninklijk besluit tot vaststelling van het organiek kader van de secretarissen van de parketten en van de personeelsleden van de griffies en van de secretariaten van het parket van de hoven en rechtbanken (https://www.stradalex.com/fr/sl_src_publ_leg_be_moniteur/toc/leg_be_moniteur_fr_28032014_2/doc/mb2014009126)

III. DE WERKLAST VAN DE GRIFFIERS

De talrijke wetswijzigingen hebben **bij alle HvB's** de werklast verhoogd van de griffiers. Ze klagen er overigens vaak over.

Het gaat bv. om de volgende wijzigingen:

- De oprichting van de tuchtrechtbank in hoger beroep in **2014**;
- De invoering van evaluatiecycli in **2015**;
- Het toegenomen aantal zittingen met een alleenzetelende raadsheer vanaf **2016**;
- De oprichting van het Marktenhof in **2017**;
- De oproeping van de tolken voor de zittingen in **2018**;
- Het steeds groter aantal wordende gegevens dat in de verschillende databases moet worden ingevoerd (BAEC in **2019**, I+Belgium in **2019**, PACOS in **2022**, DJEIS in **2022** -> De beslissingen moeten aandachtig gelezen worden om de gegevens manueel in de verschillende applicaties in te voeren);
- De hele procedure voor contractuele aanwervingen;
- De verplichting vanaf **2020** om de beslissingen neer te leggen die enkel kunnen worden geregistreerd in het kantoor Rechtszekerheid (ministerieel besluit van 23 januari 2020 houdende bepaling van andere afwijkingen van artikel 1 van het koninklijk besluit van 28 januari 2019 betreffende de uitvoering van het Wetboek der registratie-, hypotheek- en griffierechten en het houden van de registers in de griffies);
- De informatieplicht over de beroepsmiddelen van **2023**;
- De bepalingen van artikel 730, §2 Ger. W. (ambtshalve weglatingen) dat op **08.04.2024** in werking trad;
- Het indrukwekkende aantal nieuwe IT-applicaties: ze zijn zeker positief voor de modernisering, maar vragen om aanpassingen en opleiding op het terrein (Microsoft 365, Teams, WebEx, SharePoint ...);
- Het stijgende aantal oorzaken van afwezigheden (verplichte opleidingen, telewerk, vier/vijfde werk, twaalf forfaitaire inhaalrustdagen ...) in **2021**;
- De wijziging van artikel 168 Ger. W. in **2024** waardoor we voortaan verplicht zijn:
    - op alle vragen van de rechtzoekenden te antwoorden en hen algemene informatie te geven van louter procedurele aard i.v.m. hun dossier, onverminderd artikel 297;
    - rechtzoekenden te helpen die technische bijstand nodig hebben, als ze materiaal en software gebruiken die ter beschikking wordt gesteld van het publiek in de hoven en rechtbanken en in de griffies;
- De verplichting vanaf **2024** om geanonimiseerde gerechtelijke beslissingen digitaal in een centrale database in te voeren zonder over een functionele tool te beschikken;
- De publicatie in januari **2025** van het koninklijk besluit houdende de uitvoering van de leden 3 tot 5 van artikel 38*ter* van de wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis: We zijn verplicht de slachtoffers te informeren en het is verboden om informatie over het slachtoffer aan de verdachte en/of zijn/haar advocaat mee te delen. We moesten allerlei technische en organisatorische maatregelen nemen om dat te garanderen, o.a. om

die gegevens apart te bewaren. Als, bij een voorlopige hechtenis, de verdachte een kopie van zijn/haar dossier vraagt en als het dossier ter inzage wordt voorgelegd aan de verdachte en zijn/haar advocaat, ziet de griffie erop toe dat de gegevens van het slachtoffer niet in het dossier staan. Die wettelijke verplichting heeft een grote impact op de werking van de griffie. Toch zijn er geen adequate middelen voorzien voor de uitvoering;

- *Last but not least*: de gegevens moeten telkens opnieuw worden ingevoerd in een groot aantal IT-applicaties omdat de systemen die de hoven en rechtbanken, maar ook de politiediensten en de justitiehuizen gebruiken, niet werden geïntegreerd.

IV. DE GEVOLGEN VAN HET PERSONEELSTEKORT

1. In het algemeen

De griffie van het HvB beschikt niet over voldoende griffiers om alle opdrachten uit te voeren die haar werden toevertrouwd. Die opdrachten beperken zich overigens niet tot het houden van zittingen.
Het structurele tekort en het gebrek aan profielen die geschikt zijn voor die functies hebben een negatief effect op het onthaal van de rechtzoekende, de advocaten, de bijstand aan de magistraten, de voorbereiding en opvolging van de beslissingen.
Het aantal klachten neemt toe, met name wat betreft de uitvoering van de beslissingen in strafzaken, omdat de griffie niet meer in staat is om de uittreksels binnen de opgelegde termijnen aan te leveren.
De verwerking en opvolging van de expertises, met name wat betreft het boekhoudkundige aspect (prognoses) worden al jaren niet meer uitgevoerd.
Het risico op fouten wordt duidelijk groter en het aantal fouten neemt toe. (Men vergeet mensen op te roepen, dossiers worden niet doorgegeven, gebruikers van de dienst worden verkeerd ingelicht ...).
De vragen aan de griffie worden niet meer binnen een redelijke termijn behandeld.
Ondanks de rampzalige gevolgen tracht het personeel op het terrein de meeste diensten aan de rechtzoekenden, advocaten en magistraten verder te verlenen.
De werklast van de griffieleden leidt echter tot overbelasting en burn-outs en dat ondanks alle maatregelen die genomen werden om het welzijn op het werk te verbeteren.

2. Sectie per sectie

2.1 Sectie familie/jeugd

- De werking van de sectie wordt niet opgevolgd of beheerd doordat de griffier-hoofd van dienst deels afwezig is.
- We liepen bij bepaalde taken van de griffie een aanzienlijke achterstand op: de betaling van de deskundigen, de overschrijving van de akten van de burgerlijke stand, twee protectionele uitvoeringen, de controle / vaststelling van de verzoekschriften ...
- Het is niet meer zeker dat alle zittingen nog kunnen doorgaan.
- De nieuwe werknemers kunnen niet correct worden opgeleid.
- De veralgemeende uitputting verhoogt ook het risico op fouten (Men vergeet arresten te laten ondertekenen, belangrijke informatie in te voeren ...).
- Er is geen back-up in geval van ziekte. Het is moeilijk om verlof in te plannen ... (Men is gedemotiveerd. De werkomstandigheden zijn zwaar.)

2.2 Sectie correctionele zaken

Iedere griffier is verantwoordelijk voor drie of vier zittingen per week. Daarbij komt het ontelbare aantal vervangingen in de andere secties (burgerlijke, KI, familie/jeugd). Het werk kan niet meer op een kwaliteitsvolle manier worden uitgevoerd en het risico op fouten is heel/veel te hoog.

De administratieve diensten van de griffie liepen een aanzienlijke achterstand op bij het afleveren van uittreksels. Die heeft het parket nodig om de beslissingen uit te voeren. Bepaalde processen werden nog niet uitgevoerd, met name de invoer van gegevens in de database DGEIS, die naar 'JustCase' overgegaan is.

Als zaken niet binnen een redelijke termijn behandeld worden, is het risico op een catastrofe reëel. (Straffen worden niet uitgevoerd, de opvolging op het niveau van de voorwaardelijke invrijheidstellingen is onmogelijk ...)

2.3 Burgerlijke sectie

Iedere burgerlijke griffier is in principe verantwoordelijk voor vier zittingen per week, wat meer is dan overal elders in het land.
Begin januari 2026 werd in de griffie een nieuw systeem voor de organisatie ingevoerd om de beschikbare middelen maximaal te benutten.
Het zal nog worden opgevolgd en in detail worden geanalyseerd. Het is echter verre van ideaal om een nieuw systeem in te voeren als er een personeelstekort is. Dat maakt het moeilijk om mensen te begeleiden bij veranderingen. Het komt het welzijn op het werk ook niet ten goede.

We zouden het aantal zittingen in de KMS willen optrekken, maar de griffie is daartoe niet in staat wegens het personeelstekort.
Het HvB zag zich bovendien gedwongen om de werkzaamheden van bepaalde burgerlijke kamers te schorsen bij gebrek aan griffiers.
Als een zitting wordt geschorst, moeten de genomen maatregelen constant worden opgevolgd en (opnieuw) geëvalueerd.

We stellen vast dat het aantal klachten bij de administratieve diensten van de griffie merkbaar stijgt. Ze zijn hoofdzakelijk te wijten aan het gebrek aan middelen bij de griffie om alles adequaat op te volgen.

2.4 **Sectie kamer van inbeschuldigingstelling (hierna: KI)**:

Aan Franstalige kant worden één keer per maand en aan Nederlandstalige kant drie keer per maand **zeven** of **acht** zittingen per week vastgelegd.
Voor zaken van voorlopige hechtenis houdt de Franstalige KI vijf zittingen terwijl er soms 13 tot 18 zaken werden vastgesteld.

De griffie heeft sinds september 2025 het beheer van de kalender van de vaststellingen overgenomen omdat ze zich altijd over de vaststellingen (oproepingen) heeft ontfermd. Dat was voordien in handen van de diensten van het parket-generaal.
Dit zijn de belangrijkste doelstellingen:
- het Wetboek van Strafvordering volgen wat betreft de bevoegdheid van de griffies bij de oproeping van de partijen voor de vaststelling van de zaken;
- het aantal zaken dat vastgesteld wordt per zitting goed beheren;
- de wettelijke termijnen voor de vaststelling respecteren;
- zoveel mogelijk voorkomen dat zaken van voorlopige hechtenis 'op het laatste nippertje' worden vastgesteld.

Dat is uiteraard niet zonder gevolgen voor de werklast van de griffie, die aanzienlijk gestegen is.

Om ieder dossier op een serene manier te kunnen analyseren, zouden er maximum twaalf zaken per zitting mogen worden vastgesteld. Als dat aantal overschreden wordt, wordt de werkdruk bij de griffier heel hoog: Er is minder tijd om de dossiers voor te bereiden en het vergt heel wat concentratie om de zittingen goed te laten verlopen. De werkomstandigheden zijn van die aard dat, om een zeker evenwicht te bewaren, het aantal zittingen per griffier niet hoger zou mogen zijn dan **twee**. (De zittingen beginnen immers om 9 u. en duren regelmatig tot 14 u. of 15 u., zonder pauze). Zodra de zitting afgerond is, moet de griffier zich bezighouden met de volgende fase, d.w.z. de administratieve operaties om alles te registreren, te nummeren, te digitaliseren ...
Momenteel worden de zittingen bijgewoond door een assistent die als griffier werd toegevoegd (zonder premie), een afgevaardigde griffier van de ondernemingsrechtbank en een griffier-hoofd van dienst. Ze staan over het algemeen in voor drie zittingen per week. Er zijn maar heel weinig profielen die in staat zijn om in een dergelijk tempo te werken.

Wegens het personeelstekort werd in 2025 regelmatig aan de hoofdgriffier en de griffiers-hoofden van dienst gevraagd om de functie van griffier uit te oefenen, **bovenop** hun eigen functie. Ze moesten de zittingen bijwonen en bijstand verlenen aan de magistraat-onderzoeker bij dossiers die rechtstreeks voor onderzoek aan het HvB werden voorgelegd omwille van een 'voorrecht van rechtsmacht'.

Het lijkt nuttig eraan te herinneren dat de griffiers (-hoofden van dienst) die de leiding hebben over de onderzoeken, die opdrachten uitvoeren bovenop hun dagelijks werk en vaak gevraagd worden voor operaties of zittingen buiten de 'normale' uren. In tegenstelling tot hun collega's bij eerste aanleg krijgen ze daarvoor **geen premie**.

We trachten de griffie draaiende te houden met de middelen waarover we beschikken.

V. CONCLUSIE

Het verschrikkelijk hoge werkritme dat aan de griffiers en de overige personeelsleden wordt opgelegd, is niet houdbaar.
Naast de cijfers die hierboven werden getoond, zag de situatie er voor de griffiers 31.12.2025 als volgt uit:

Werkelijk personeelsbestand:	**30.5**
Nood aan griffiers:	**12** (4 bij de burgerlijke sectie, 4 bij de correctionele, 2 bij familie/jeugd en 2 bij de KI) => We kunnen een lijst opmaken met alle taken van de griffiers om aan te tonen dat ze noodzakelijk zijn binnen de griffie.
Resterend saldo om de zittingen te houden:	**18,5** voor de zittingen

Wetende dat een griffier bij het HvB van Brussel 3,5 zittingen per week bijwoont (en soms/vaak meer), is **65 zittingen per week** voor alle types secties een aantal dat als redelijk beschouwd mag worden. Sinds september 2025 worden **92,5 zittingen per week** via een dienstbeschikking vastgelegd.
Zelfs door gebruik te maken van delegaties, een proces dat in dit stadium geen enkele garanties biedt, zullen we niet meer kunnen verzekeren dat alle zittingen (waarvan het aantal al tot een maximum werd beperkt) die moeten worden gehouden, effectief zullen kunnen doorgaan.
De druk op ieder personeelslid is echt veel te hoog.
Het gevaar dat **teams** zullen **instorten** is **alomtegenwoordig** door de betreurenswaardige werkomstandigheden. Het risico op fouten wordt steeds groter.

HOOFDSTUK 2: LOGISTIEKE MIDDELEN

1. Zijn de lokalen geschikt om er recht te spreken? (Zijn ze functioneel, beveiligd, goed onderhouden, proper, voldoende uitgerust, voorzien van goede signalisatie, toegankelijk voor personen met beperkte mobiliteit en gemakkelijk toegankelijk? Zijn er voldoende parkeerplaatsen?) Zo neen, gelieve de problemen te beschrijven.

Dit zijn de belangrijkste gebreken die de auditeurs van de HRJ vaststelden in hun tussentijdse verslag van 30 juni 2022 en waaraan niets veranderde in 2025:

- Slecht ingerichte kantoorruimten met aftands meubilair en soms zodanig volgestouwd met dossiers dat er amper nog plaats is om te werken. Vaak ook slecht verlichte kantoorruimten of ramen die niet meer open of dichtgaan.
- Vuile archiefruimten en tijdelijke opbergruimten die soms niet echt kunnen worden gebruikt omdat het gebouw het gewicht van de dossiers niet kan dragen of waar geen rekken zijn, zodat de dossiers er kriskras op elkaar worden gestapeld. Het is voor de HRJ een raadsel hoe het personeel de dossiers überhaupt nog terugvindt.
- Vergaderzalen (raadkamers) die slecht onderhouden of vuil zijn, te klein of te groot, slecht verlicht en met oud meubilair dat soms kapot is.
- Zittingszalen met versleten meubilair en ramen (allemaal met enkele beglazing) die veel tocht doorlaten en waar soms water door het plafond sijpelt.
- In de grootste zaal kunnen maximum veertig mensen zitten, hoewel er bij de sommige grote processen heel veel partijen betrokken zijn.
- De trappenhallen zijn ofwel gigantisch, ofwel heel smal, maar ook vuil en gevaarlijk. Als je de structuur van het justitiepaleis bekijkt, komt één verdieping overeen met twee of drie verdiepingen in een modern gebouw. Toch werd er geen geschikte lift voorzien.
- Er zijn overal kleine tussenverdiepingen of gangen. De dossiers worden op karretjes vervoerd, die men allerlei trapjes moet opduwen.
- De werkruimten voor de raadsheren zijn weinig aantrekkelijk. Ze moeten ze bovendien met verschillende personen delen. Het meubilair is er versleten.
- Er is onvoldoende personeel voor het onthaal.
- De wifiverbinding is zwak of onstabiel. Dat is niet verwonderlijk gezien de structuur van het justitiepaleis met muren die soms één meter dik zijn. Ook met gsm's heeft men er heel weinig bereik.
- Er zijn heel weinig sanitaire ruimtes en om ze te vinden, heb je een plattegrond nodig.
- Enz.

Voor **2025** willen we het volgende benadrukken:

- Er werd officieel vastgesteld dat het justitiepaleis niet voldoet aan de eisen rond de brandveiligheid. (De archieven zijn niet opgedeeld in compartimenten. Er zijn onvoldoende of zelfs geen rookdetectoren. De nooduitgangen zijn op slot. Er ontbreken brandblusapparaten of ze werden

niet gecontroleerd.) Er werd een groot actieplan uitgewerkt voor alle mensen en instellingen die in het paleis gevestigd zijn, waaronder het HvB. Het wordt momenteel uitgevoerd.

- De FOD Justitie besliste op 10 oktober 2025 om het restaurant voorlopig te sluiten. Het zal definitief dichtgaan op 30 juni 2026. Dat restaurant heeft nochtans fundamentele sociale en professionele functies voor de personeelsleden en de magistraten.

- De werking van justitie werd herhaaldelijk ernstig verstoord door schadegevallen en het gevoel van onveiligheid nam toe. Dat is een morele kater voor het gerechtspersoneel en de magistraten van het HvB omdat er niet binnen een aanvaardbare termijn een oplossing wordt geboden:

    - In juli 2025 zorgde waterschade ervoor dat een zaal gesloten moest worden waar zittingen in jeugdzaken werden gehouden. Een maand later is het plafond ingestort precies op de plek waar magistraten, griffiers, minderjarigen en families hadden kunnen zitten. Men heeft dus op het nippertje een drama vermeden.
    - Op 6 september 2025 kwam een deel van de lokalen van de griffie van de kamer van inbeschuldigingstelling onder water te staan. Het werd te gevaarlijk om ze nog te gebruiken. Die kamer is een essentiële schakel voor de verwerking van de dossiers rond voorlopige hechtenis. De eerste voorzitter en de hoofdgriffier kondigden de onmiddellijke evacuatie van de lokalen af omdat de veiligheid van de site niet meer op een ernstige manier kon worden gegarandeerd. Er is, ondanks herhaaldelijk verzoek, geen enkel officieel verslag van een expertise waarin toelating gegeven wordt om die lokalen opnieuw op een veilige manier te betrekken.
    - Op 13 januari 2026 kwam het bureau van een griffier onder water te staan waardoor het niet meer bruikbaar was.

- De werkzaamheden van de correctionele kamers en de kamers van inbeschuldigingstelling werden ernstig verstoord door de problemen bij het transport van gedetineerden naar het paleis:

    - In het huidige cellencomplex zijn slechts 48 cellen operationeel terwijl er ‘s morgens ongeveer 120 en ‘s namiddags vijftig gedetineerden worden opgeroepen (voor het HvB en de REA’s). Normaal is er plaats voor 79 gedetineerden, maar er moeten in 31 cellen kleine herstellingen gebeuren die onontbeerlijk zijn voor de veiligheid van iedereen (aan de verlichting, de deurkrukken, de camera ...). Die werden nog niet uitgevoerd door de Regie der Gebouwen, omdat er blijkbaar geen reactie komt op de offerteaanvragen. Sommige herstellingen zullen in 2026 gebeuren.
    - Door de overbevolking in de Brusselse gevangenissen worden de 'Brusselse' gevangenen naar andere gevangenissen in het land verplaatst. Als de DAB gedetineerden uit de gevangenissen buiten Brussel moet ophalen, worden de cellen van het justitiepaleis voor hen voorbehouden. Die zijn bijgevolg bijna allemaal volzet. Er kunnen bijgevolg maar een beperkt aantal gevangenen uit de gevangenissen van Haren of St-Gillis gehaald worden. Zij komen vaak een paar uur te laat bij de zitting aan of geraken er niet ... De zittingen worden soms opgeschort tot de gedetineerden aankomen. De magistraten, griffiers, advocaten en andere aanwezige partijen verliezen daardoor tijd. Soms moeten zaken worden uitgesteld. Telkens wanneer een zitting wordt opgeschort of uitgesteld, heeft dat een heel negatieve impact op de tijd die beschikbaar is voor de andere zaken.

- Er zitten steeds meer muizen in de zittingszalen, bureaus en secretariaten. Ook de sluiting van het restaurant heeft daarmee te maken. Steeds meer mensen nuttigen hun maaltijd in hun bureau. De FOD heeft eind 2025 een nieuwe gespecialiseerde firma aangesteld.

- De zittingszalen zijn niet altijd toegankelijk voor mensen met een beperkte mobiliteit.

- Er werd meerdere malen beloofd dat er tegen oktober 2025 op de vierde verdieping van het gebouw verschillende gerenoveerde bureaus beschikbaar zouden zijn voor het HvB. Die deadline werd opnieuw verplaatst omdat de Regie der Gebouwen 'vergeten' zou zijn om een offerteaanvraag te versturen voor de radiatoren die er geïnstalleerd moeten worden. We herinneren eraan dat de wachttijd voor die renovatie toen al veertien jaar bedroeg ... De bureaus zullen uiteindelijk in maart 2026 klaar zijn, op één na: Daar was een nieuw waterlek waarvan de oorzaak nog niet werd vastgesteld.

- Bepaalde lokalen zijn heel deprimerend. Dat geldt ook voor de algemene staat van de ruimtes rond de parking (op verdieping -4). Men noemt ze 'de grot'. Iedereen moet er passeren om het paleis binnen te gaan. (Er slingert allerlei afval rond. De geur (van urine) is weerzinwekkend aan de overloop van de zijtrap naar de liften. Het zit er vol duiven. De ruiten van de ingangsdeuren zijn kapot waardoor wind en regen de trappen glad maken. Enz.)

Men krijgt steeds meer het gevoel dat de rechterlijke macht aan haar lot wordt overgelaten, of zelfs wordt geminacht.

2. Wordt de wetgeving betreffende welzijn op het werk nageleefd in ieder gebouw dat door de entiteit bezet wordt?

Neen, zie hierboven.

Het HvB heeft eind 2022 een enquête opgestart rond het welzijn op het werk voor alle professionals van het HvB. In 2025 werd die bevraging voortgezet. Voor dat punt verwijzen we graag naar hfst. 8 van dit verslag.

3. Beschikt u over een balie waar het publiek onthaald wordt en informatie krijgt?

Er is een ontvangstbalie. Ze werd omwille van renovatiewerken aan de buitenkant van het paleis verplaatst. Ze bevindt zich achter de scanstraat aan de ingang (in de Minimenstraat). Ze maakt deel uit van het Hof van Cassatie. We merken op dat het onthaalpersoneel in een 'container' zit aan de voet van een trap op verdieping -1. De rechtzoekenden hebben daardoor moeite om de juiste zittingszaal te vinden.

Iedere griffie beschikt over een onthaal waar de bezoekers naar de juiste dienst worden doorverwezen. Het personeelstekort in beide taalrollen heeft geen gunstig effect op de efficiëntie van het onthaal.

BIJKOMENDE OPMERKINGEN:

Het gebouw waarin het justitiepaleis is ondergebracht, is beschermd (beschermde monumenten en sites).
De renovatie van de buitenkant (de gevels en ramen) is in september 2023 begonnen en veroorzaakt vaak lawaai voor al wie in het gebouw werkt.
In 2024 ondervond het HvB rechtstreeks de nadelen van de eerste fase van de werkzaamheden: Het kon twee zittingszalen niet langer gebruiken, o.a. de zaal van het assisenhof. Dat leidde tot grote problemen bij de organisatie van de zittingen van het assisenhof, die in de 'plechtige zittingszaal' moesten doorgaan. (Die zaal is niet voor dat soort zittingen is uitgerust.) De zittingszalen konden pas in september 2025 opnieuw in gebruik worden genomen.

HOOFDSTUK 3: ORGANISATIE

1. Gelieve het organogram van uw entiteit weer te geven met de namen en functies van de leden van het directiecomité.

Situatie op 1 september 2025:

Directiecomité	**Dagelijks bestuur**
Laurence Massart, eerste voorzitter Annik Bouché, kamervoorzitter Anna Jannone, kamervoorzitter Anne-Marie Witters, raadsheer Wim De Troy, raadsheer Nathalie Minnen, hoofdgriffier	Laurence Massart, eerste voorzitter Annik Bouché, kamervoorzitter, adjunct van de eerste voorzitter Anne-Marie Witters, raadsheer, adjunct van de eerste voorzitter Wim De Troy, raadsheer, adjunct van de eerste voorzitter Nathalie Minnen, hoofdgriffier Lorena Sanchez Diaz, attaché managementondersteuning

Burgerlijke sectie	Sectie marktenhof	Strafsectie	Sectie familie-jeugd	Verantwoordelijken-referendarissen

Objectiveringscommissies	Evaluatiecommissies

Relaties met de pers

- De eerste voorzitter wordt bijgestaan door een team dat bestaat uit:

    - de adjuncten[12]
    - de hoofdgriffier
    - de attaché managementondersteuning
    - de leden van het secretariaat van het HvB[13].

- De eerste voorzitter/adjuncten en zijn/hun team staan ter beschikking van iedereen.

- Het directiecomité

    Het directiecomité komt om de twee weken samen of vaker als er dringende zaken zijn. De eerste voorzitter en de adjunct en/of de hoofdgriffier vergaderen parallel daarmee iedere week om de werkzaamheden te coördineren. Het directiecomité komt sinds december één keer per maand samen. Een beperkt directiecomité, dat bestaat uit de eerste voorzitter, de adjunct, de hoofdgriffier en de attaché managementondersteuning, komt iedere week samen.

- Het HvB is opgedeeld in vier secties voor de werkzaamheden:
    - De burgerlijke sectie omvat de administratieve pool, de pool voor strikt burgerlijke zaken, de pool voor ondernemingszaken, de fiscale pool en de pool voor verzoening;
    - De strafsectie bestaat uit de pool voor het gerechtelijk onderzoek, de correctionele pool en de pool voor assisen;
    - De sectie familie/jeugd bestaat uit de pool voor jeugdzaken en de pool voor familiezaken;
    - Er is ook een sectie voor het Marktenhof.

- De magistraten organiseren in iedere sectie sectievergaderingen als daar nood aan is.
    - Alle gespecialiseerde magistraten van de secties nemen eraan deel.
    - Er worden vooral zaken van juridisch-technische aard, maar ook praktische en organisatorische zaken besproken.

[12] Op 01.09.2022: een Franstalige magistraat die voltijds werkt en twee Nederlandstalige magistraten die halftijds aan de slag zijn.

[13] De secretariaten van de eerste voorzitter en de hoofdgriffier werden in september 2024 samengevoegd om de middelen zo optimaal mogelijk in te zetten.

- De referendarissen van het HvB vallen onder de eerste voorzitter wat hun werk betreft en onder de hoofdgriffier wat hun statuut aangaat. Voor het eerste aspect werden twee verantwoordelijken (magistraten) aangesteld (1 Franstalige en 1 Nederlandstalige) om vlotter en beter continu met elkaar in dialoog te gaan.

- De persmagistraten houden contact met de Nederlandstalige en Franstalige pers. (Er zijn twee magistraten voor beide talen.)

- Twee objectiveringscommissies (1 Franstalige en 1 Nederlandstalige) ontvangen de kandidaten voor het HvB en bereiden een ontwerpadvies voor de algemene vergadering voor. Ze zijn beide samengesteld uit zeven magistraten die door de algemene vergadering werden verkozen (vijf beroepsmagistraten en twee plaatsvervangende).

- Twee evaluatiecommissies (1 Franstalige en 1 Nederlandstalige) evalueren de magistraten van het HvB. Ze zijn beide samengesteld uit vier magistraten. De Franstalige commissie wordt voorgezeten door de eerste voorzitter. De Nederlandstalige commissie wordt voorgezeten door een Nederlandstalige kamervoorzitter die de rol van eerste voorzitter waarneemt. Het is immers verplicht om geëvalueerd te worden door een magistraat die het diploma behaalde in dezelfde taal als de taal van wie geëvalueerd wordt.

2. Geef aan hoe de dienstregeling van de entiteit eruitzag op 1 september van het jaar T (of de wekelijkse activiteiten voor de vrederechters en politierechters).

We verwijzen naar de beschikking van 08.07.2025 houdende de dienstregeling van het HvB van Brussel voor het gerechtelijk jaar 2025-2026 en de aanvullende beschikkingen van 18.9.2025, 3.12.2025 en 10.12.2025. U vindt ze in de bijlage van dit verslag. Ze zijn ook beschikbaar op de website van het HvB.

HOOFDSTUK 4: OVERLEGSTRUCTUREN

4.1. Hof van beroep

1. Beschrijf kort de structuur voor het intern overleg (overleg binnen de entiteit).

	Deelname	Frequentie
Intern	**Algemene vergadering:** De beroepsmagistraten komen onder voorzitterschap van de eerste voorzitter of de adjunct regelmatig samen om alle vragen te bespreken die een rechtstreekse impact hebben op het functioneren van de magistraten.	Als er nood aan is In 2025 kwam de algemene vergadering zes keer samen.
	Vergaderingen van het directiecomité: Overleg plegen en beslissingen nemen inzake het beheer van de entiteit. **Vergaderingen van het beperkt directiecomité (sinds december 2025):** Overleg plegen en beslissingen nemen inzake het dagelijks beheer van de entiteit.	Tweemaandelijks en vanaf 01.12.2025 maandelijks. Wekelijks
	Vergaderingen van de sectie: Voor de magistraten van een bepaalde sectie in het hof, voorgezeten door het hoofd van de sectie (strafsectie, burgerlijke sectie …).	Naar goeddunken van de sectieverantwoordelijke en de leden
	De eerste voorzitter en zijn/haar team	Als er nood aan is
	De eerste voorzitter of de adjuncten en de verantwoordelijke van de referendarissen	Als er nood aan is

	Deelname	Frequentie
Intern	**Algemene vergadering:** De beroepsmagistraten komen onder voorzitterschap van de eerste voorzitter of de adjunct regelmatig samen om alle vragen te bespreken die een rechtstreekse impact hebben op het functioneren van de magistraten.	Als er nood aan is In 2025 kwam de algemene vergadering zes keer samen.
	Vergaderingen van het directiecomité: Overleg plegen en beslissingen nemen inzake het beheer van de entiteit. **Vergaderingen van het beperkt directiecomité (sinds december 2025):** Overleg plegen en beslissingen nemen inzake het dagelijks beheer van de entiteit.	Tweemaandelijks en vanaf 01.12.2025 maandelijks. Wekelijks
	Vergaderingen van de sectie: Voor de magistraten van een bepaalde sectie in het hof, voorgezeten door het hoofd van de sectie (strafsectie, burgerlijke sectie …).	Naar goeddunken van de sectieverantwoordelijke en de leden
	De leden van de objectiveringscommissie	Als er nood aan is
	De leden van de evaluatiecommissie	Als er nood aan is
	De eerste voorzitter of de adjuncten en de magistraten die kamervoorzitter of raadsheer zijn	Als er nood aan is
	De Frans- en Nederlandstalige magistraten die familie- en jeugdzaken behandelen	Als er nood aan is
	De Frans- en Nederlandstalige magistraten die burgerlijke zaken behandelen (overlegvergaderingen over juridische kwesties)	Ongeveer om de drie maand
	De hoofgriffier en de griffiers-hoofden van dienst	Maandelijks

	Deelname	Frequentie
Intern	**Algemene vergadering:** De beroepsmagistraten komen onder voorzitterschap van de eerste voorzitter of de adjunct regelmatig samen om alle vragen te bespreken die een rechtstreekse impact hebben op het functioneren van de magistraten.	Als er nood aan is In 2025 kwam de algemene vergadering zes keer samen.
	Vergaderingen van het directiecomité: Overleg plegen en beslissingen nemen inzake het beheer van de entiteit. **Vergaderingen van het beperkt directiecomité (sinds december 2025):** Overleg plegen en beslissingen nemen inzake het dagelijks beheer van de entiteit.	Tweemaandelijks en vanaf 01.12.2025 maandelijks. Wekelijks
	Vergaderingen van de sectie: Voor de magistraten van een bepaalde sectie in het hof, voorgezeten door het hoofd van de sectie (strafsectie, burgerlijke sectie …).	Naar goeddunken van de sectieverantwoordelijke en de leden
	De griffiers-hoofden van dienst, de griffiers en het administratief personeel	Maandelijks

2. **Beschrijf kort de structuur van het verticaal overleg (met de hogere of lagere entiteiten) en het horizontaal overleg (met andere entiteiten van hetzelfde niveau) binnen de rechterlijke organisatie.**

	Deelname	Frequentie
Verticaal	**Overleg met de korpschefs van de zetel van het ressort:** - rechtbank van eerste aanleg; - ondernemingsrechtbank; - politierechtbank en vredegerecht.	Naargelang er aan beide kanten nood aan is of in het kader van een georganiseerd overleg
	College van de hoven en rechtbanken: - humanresourcesmanagement; - allocatiemodel – IT; - bevraging over de werkprocessen en de juridische kwesties - …	In functie van de vragen en behoeften

	Deelname	Frequentie
Horizontaal	**Overleg met de procureur-generaal**	Regelmatig
	Overleg met het arbeidshof	Regelmatig
	Het college van de eerste voorzitters van de HvB's en van de arbeidshoven: vergaderen om de werking van de hoven te verbeteren, de best practices uit te wisselen en tot oplossingen of gezamenlijke standpunten te komen.	Maandelijkse vergaderingen en als er nood aan is
	Overleg met de federale procureur	Regelmatig
	Overleg met het Hof van Cassatie	Als er nood aan is
	Overleg tussen de hoofdgriffiers van de vijf HvB's en die van het Hof van Cassatie over actuele onderwerpen	Regelmatig

3. Beschrijf kort de structuur voor overleg met externe partners (het parket, het auditoraat, de balie, de FOD Justitie, de politie, enz.).

	Deelname	Frequentie
Extern	**Hoge Raad voor de Justitie**	Als er aan beide kanten nood aan is
	FOD Justitie: - personeel - gebouwenbeheer - werkgroepen en ICT-projecten - algemene onderwerpen - penitentiaire instellingen	 - Als er nood aan is - Regelmatig - Als er nood aan is - Als er nood aan is
	Lokale/federale politie	Als er nood aan is
	Pers	Als er nood aan is
	Justitiehuis	Als er nood aan is
	Balie	Regelmatig

HOOFDSTUK 5: STATISTIEKEN INSTROOM, UITSTROOM, STOCK EN DE DOORLOOPTIJDEN[14]

1. Algemene definities

Instroom: het aantal nieuwe zaken in de loop van het kalenderjaar (T)[15].
Uitstroom: het aantal zaken dat in de loop van het kalenderjaar werd afgesloten.
Stock: het aantal (hangende) zaken dat nog niet werd afgesloten.
Doorlooptijd: de gemiddelde duur in dagen tussen de datum waarop de zaak binnenkwam en datum van de afsluitende beslissing.

2. Cijfers per entiteit[16]

Categorie	Hangende zaken op 01.01.T	Nieuwe zaken in de loop van T	Afgesloten zaken in de loop van T	Hangende zaken op 31.12.T	Gemiddelde doorlooptijd van een zaak voor alle HvB's samen	Gemiddelde doorlooptijd van een zaak bij dit HvB
1A. Strafrechtelijk (sociaal + correctioneel + burgerlijke belangen correctioneel + uithandengevingen)	2688	2083	2126	2645	228	330
1B. Strafrechtelijk - KI	701	4413	4304	810	49	27
2A. Burgerlijk - andere zaken dan degene bedoeld onder punten 2B, 2C, 3A en 3B	3713	956	1171	3498	726	1226
2B. Burgerlijk - fiscaal	2644	397	335	2706	1022	1980

[14] Via deze link kan u de statistieken van de hoven en rechtbanken, die jaarlijkse door de steundienst gepubliceerd worden, raadplegen voor meer gedetailleerde cijfergegevens: https://www.rechtbanken-tribunaux.be/fr/statistiques.
[15] T staat voor 'het burgerlijk jaar' in het werkingsverslag
[16] De cijfers in de eerste vier kolommen van de tabel die door het CHR werden voorgesteld, komen niet precies overeen met die degene die ter beschikking staan van het HvB. Onder de grafieken van het CHR bij punt 3 zullen we aangeven wat er precies verschillend is.

2C. Burgerlijk - zaken afkomstig van de ondernemingsrechtbank	2816	810	924	2702	635	1118
3A. Jeugd en familie - jeugd (jeugdbescherming + burgerlijke belangen jeugdbescherming)	82	560	528	114	57	57
3B. Jeugd en familie - familie (burgerlijk)	1552	675	630	1607	467	701
4. Aantal pro-deoverzoeken (pro-deorol)	56	230	238	48	19	17
5. Assisenzaken (aantal verwijzingen naar het assisenhof door de HvB's)*						

*Tabel van assisenzaken:

KERNCIJFERS ASSISENHOVEN	Nieuwe zaken	Output	Nieuwe zaken	Output	Nieuwe zaken	Output
	2023		2024		2025	
BRUSSEL	**13**	**8**	**23**	**28**	**14**	**16**
Bruxelles-Hoofdstad	7	5	18	20	13	13
Vlaams-Brabant	3	1	2	4	1	3
Waals-Brabant	3	2	3	4	0	0

Volgens de richtlijnen van het CHR, dat deze statistieken opvroeg:

- De kolom 'Nieuw' betreft alleen de zaken die in 2025 door de jury werden behandeld. (De zaken die stopgezet werden na een procedurefout voordat de jury werd samengesteld, werden niet meegeteld, ook al hebben de magistraten en de assisengriffiers er tijd ingestoken.)
- De kolom 'Output' betreft alleen de zaken die in 2025 door de eerste voorzitter werden afgesloten met een beschikking.

We willen in het bijzonder de aandacht vestigen op de volgende zaken:

- Brussel-Hoofdstad heeft twee taalrollen: de Frans- en de Nederlandstalige. De cijfers in de tabel hierboven over Brussel-Hoofdstad hebben alleen betrekking op de Franstalige taalrol. In 2025 waren er geen Nederlandstalige dossiers in Brussel.
- Het aantal Franstalige assisenzaken in Brussel, het heel grote volume van bepaalde van die dossiers en de voorzitters van de assisenzittingen die daarvoor beschikbaar moeten zijn. Dat zijn beroepsmagistraten binnen het hof die normaal in de correctionele kamers zetelen.

- De Franstalige correctionele kamers zijn zelf overbelast door de dossiers van het federaal parket die gigantisch en complex zijn, uit honderden dozen bestaan en tientallen inverdenkinggestelden betreffen, van wie sommigen in hechtenis zijn. (In de loop van 2025 springen naast andere dossiers, twee correctionele dossiers van het federaal parket in het oog omdat ze uit ongeveer 155 en 400 dozen bestaan en tal van beklaagden betreffen.) Zulke megadossiers waarvoor geen extra magistraten werden voorzien door de wetgever, stellen die sectie niet vrij van de verwerking van de dossiers van het parket-generaal, die ook steeds dikker worden.

3. Geef in een grafiek de evolutie weer van de nieuwe, afgehandelde en hangende zaken en de gemiddelde doorlooptijd:

Grafieken per categorie (evolutie over drie jaar: jaar T-2, T-1 en T)

1A. Strafrechtelijk (sociaal + correctioneel + burgerlijke belangen correctioneel + uithandengevingen)

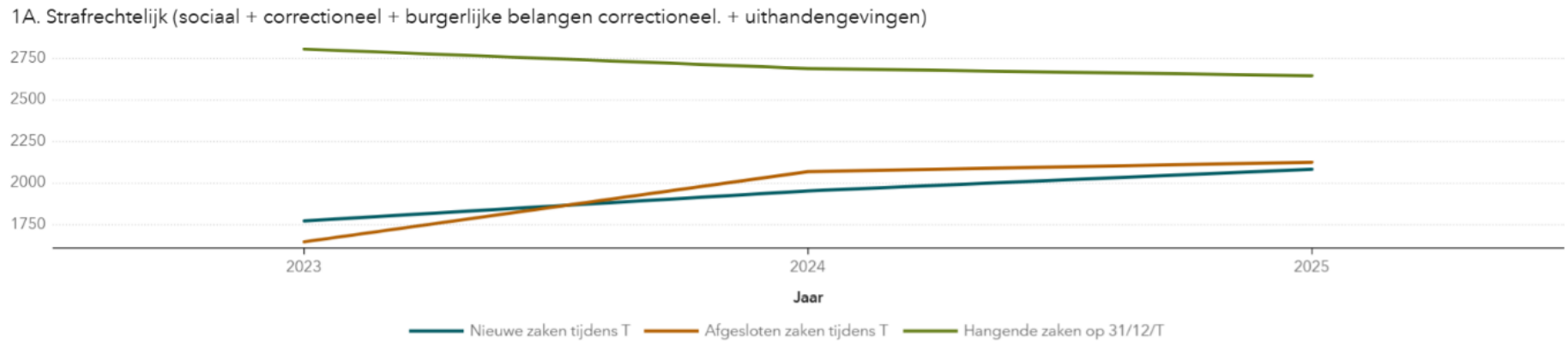

	2023	2024	2025
Nieuw	1773	1953	2083
Afgesloten	1648	2069	2126
Hangend op 31.12	2804	2688	2645

Volgens de gegevens van het HvB van Brussel, zien de cijfers van 2025 er per taalrol als volgt uit:

2025	FR	NL	Totaal 2025
Nieuw	1467	637	2104
Afgesloten	1267	828	2095
Hangend op 31.12	2152 zaken die uit 3.772 dozen bestaan	629 zaken die uit 359 dozen bestaan	2781

Los van de referentiecijfers zien we dat het aantal inkomende dossiers constant stijgt en het aantal uitgaande dossiers stabiliseert zonder dat dat een significante impact heeft op de stock van de hangende dossiers, ondanks alle inspanningen van de magistraten en griffiers die toegewezen werden aan die strafkamers. Dat is te wijten aan het gebrek aan menselijke middelen (magistraten, griffiers en assistenten). De verwerking van federale megadossiers remt de productiviteit af die men waarneemt, d.w.z. 'in de cijfers' van de Franstalige correctionele kamers (cf. de opmerking hierboven bij de statistieken van het assisenhof).

1B. Strafrechtelijk – KI

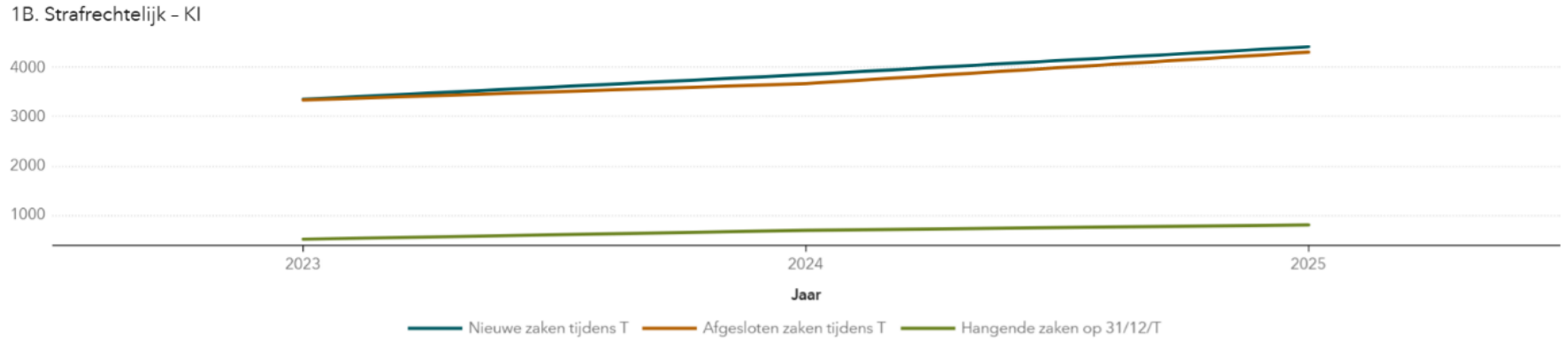

	2023	2024	2025
Nieuw	3351	3847	4413
Afgesloten	3337	3666	4304
Hangend op 31.12	520	701	810

Volgens de gegevens van het HvB van Brussel, zien de cijfers van 2025 er per taalrol als volgt uit:

2025	FR	NL	Totaal 2025
Nieuw	2978	1422	4400
Afgesloten	2875	1409	4284
Hangend op 31.12	661	153	814

Los van de referentiecijfers zien we in 2025 een continue en significante stijging in de inkomende en uitgaande dossiers, terwijl het aantal zittingen van de Frans- en Nederlandstalige KI's niet verhoogd kan worden bij gebrek aan menselijke middelen (magistraten, griffiers en assistenten). We willen benadrukken dat de magistraten en griffiers enorme inspanningen leveren en met een steeds grotere werklast geconfronteerd worden.

2A. Burgerlijk – andere dan onder 2B, 2C, 3A en 3B bedoelde zaken

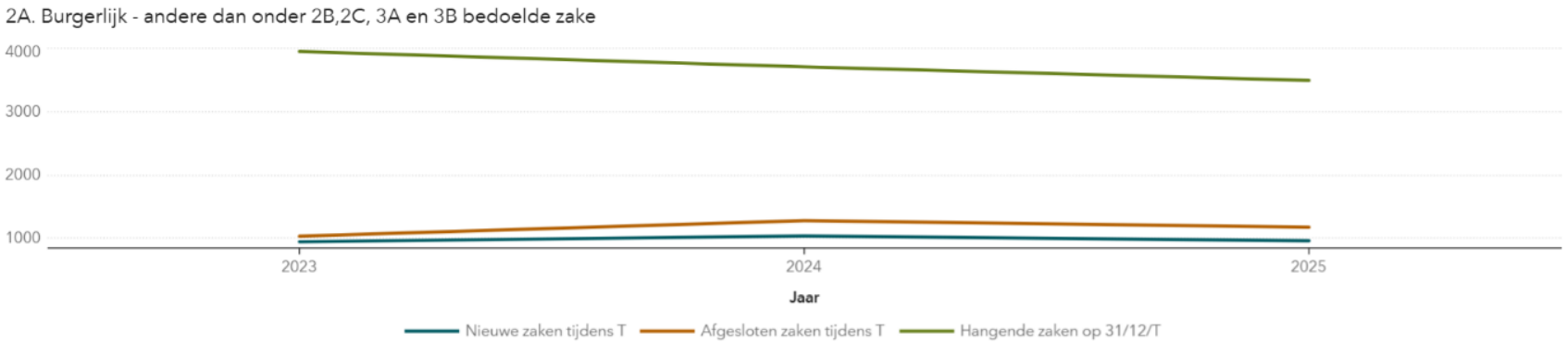

	2023	2024	2025
Nieuw	940	1033	956
Afgesloten	1027	1276	1171
Hangend op 31.12	3956	1171	3498

2C. Burgerlijk – zaken afkomstig van de ondernemingsrechbanken

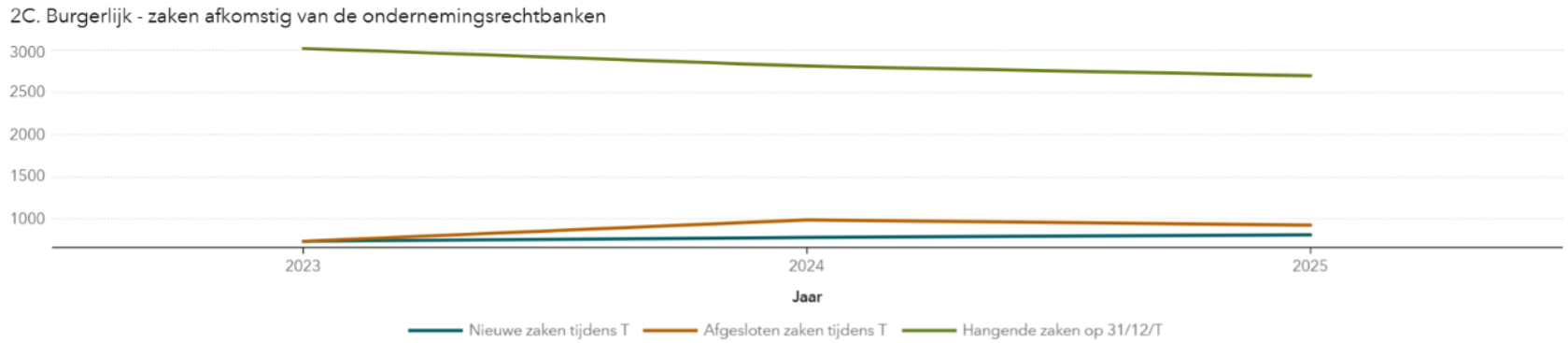

	2023	2024	2025
Nieuw	733	778	810
Afgesloten	733	988	924
Hangend op 31.12	3026	2816	2702

Volgens de gegevens van het HvB van Brussel, zien de cijfers van 2025 (**burgerlijke zaken + ondernemingszaken**) er per taalrol als volgt uit:

	FR	NL	Totaal 2025
Nieuw	1000	799	1799
Afgesloten	1183	964	2147
Hangend op 31.12	3000	3211	6211

Los van de referentiecijfers zien we dat het aantal inkomende dossiers gestabiliseerd is. Het aantal uitgaande dossiers is ook stabiel in de Nederlandstalige sectie burgerlijke zaken / ondernemingszaken. Het is gedaald in de Franstalige sectie ondanks alle inspanningen van de magistraten en griffiers die aan die kamers werden toegewezen. Dat kan worden verklaard a.d.h.v. de volgende objectieve elementen:

- Twee Franstalige magistraten voor burgerlijke zaken (die aan de kamers 4F en 2F werden toegewezen) moesten aan de correctionele kamers toegewezen worden voor een hoog aantal maanden, om de zetel van de correctionele kamers te vervolledigen die twee megadossiers van het federaal parket behandelen.
- Het gebrek aan voldoende griffiers en assistenten (zie hierboven bij hfst. 1) leidde ertoe dat:
    i. een Franstalige burgerlijke kamer (4F) gedurende vier maanden moest worden geschorst;
    ii. een andere kamer (2F) in september 2025 moest worden gesloten en de zaken aan een andere kamer moesten worden overgedragen. Daardoor daalde het globale aantal zittingen dat aan die zaken werd gewijd;
    en
    iii. de Franstalige ondernemingskamer drie i.p.v. vier zittingen per week gehouden heeft vanaf september.

2B. Burgerlijk – fiscaal

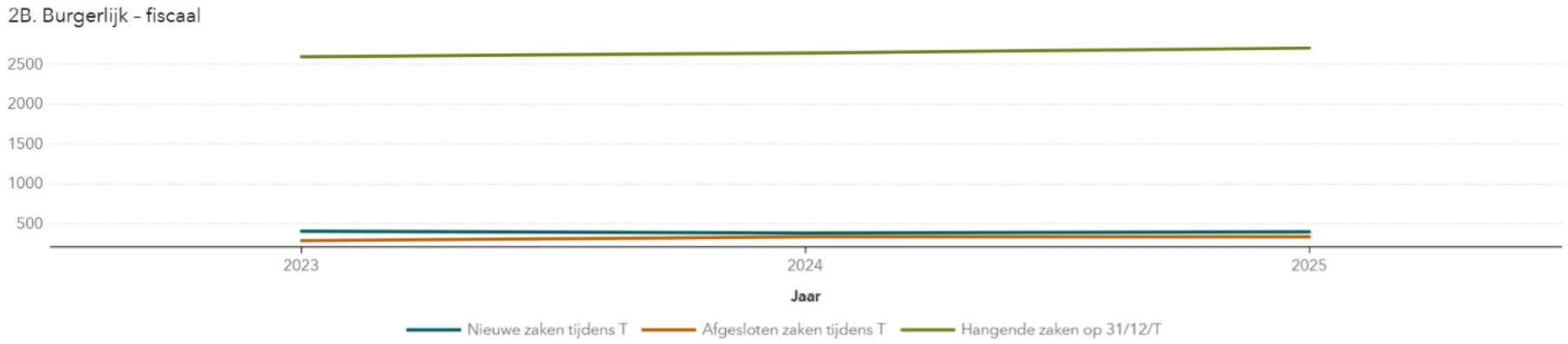

	2023	2024	2025
Nieuw	406	383	397
Afgesloten	287	336	335
Hangend op 31.12	2597	2644	2706

Volgens de gegevens van het HvB van Brussel, zien de cijfers van 2025 er per taalrol als volgt uit:

	FR	NL	Totaal 2025
Nieuw	277	120	397
Afgesloten	178	161	339
Hangend op 31.12	1896	850	2746

Los van de referentiecijfers zien we dat het aantal inkomende en uitgaande dossiers stabiel wordt, zonder dat dat echter een significante impact heeft op de stock van de hangende zaken, ondanks de inspanningen van de magistraten en de griffiers die aan de fiscale kamers werden toegewezen. Dat is te wijten aan het gebrek aan menselijke middelen (magistraten, griffiers en assistenten). Een Franstalige magistraat-fiscalist heeft verschillende maanden de correctionele zetel moeten vervolledigen om een megadossier van het federaal parket te behandelen.

3A. Jeugd en familie – jeugd (bescherming van de jeugd + burgerlijke belangen van de jeugd)

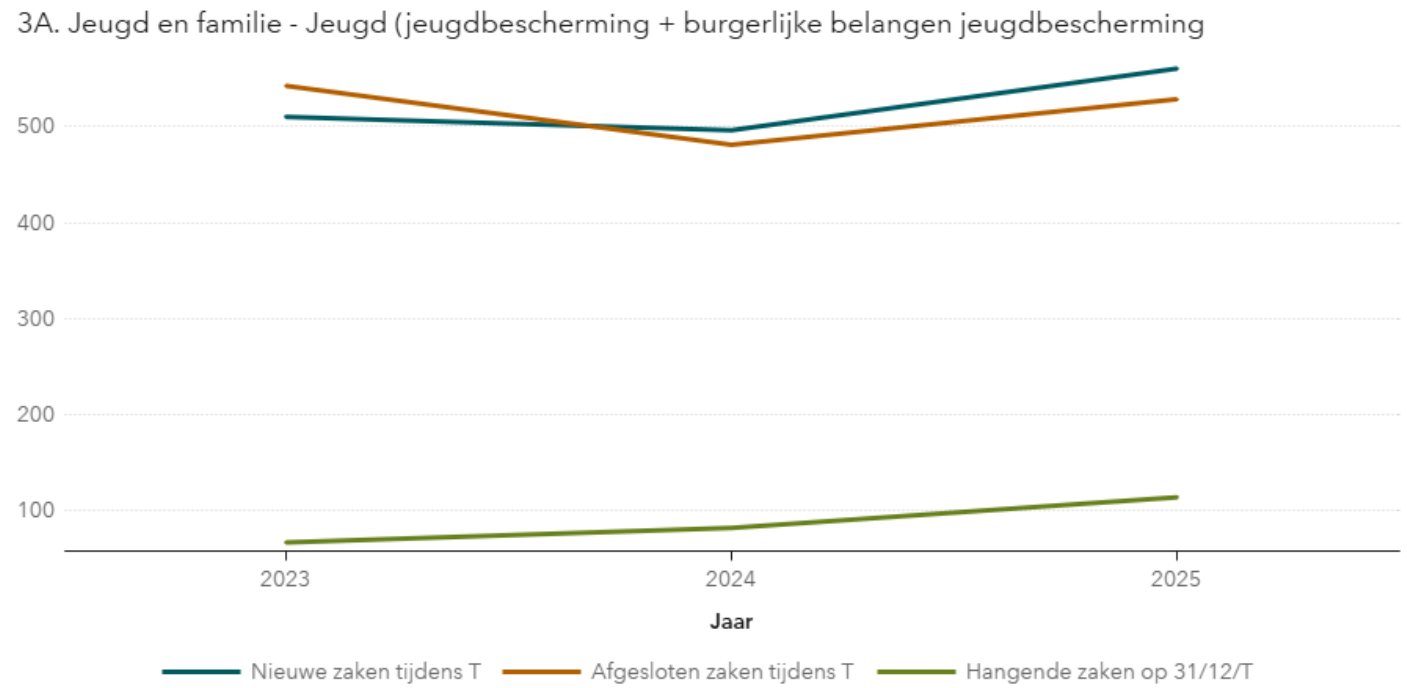

	2023	2024	2025
Nieuw	510	496	560
Afgesloten	542	481	528
Hangend op 31.12	67	82	114

Volgens de gegevens van het HvB van Brussel, zien de cijfers van 2025 er per taalrol als volgt uit:

	FR	NL	Totaal 2025
Nieuw	443	125	568
Afgesloten	422	109	531

Hangend op 31.12	101	42	143

Los van de referentiecijfers zien we dat het aantal inkomende en uitgaande dossiers constant toeneemt. De doorlooptijden zijn perfect aanvaardbaar dankzij de inspanningen van de magistraten en griffiers.

3B. Jeugd en familie – Familie (burgerlijk)

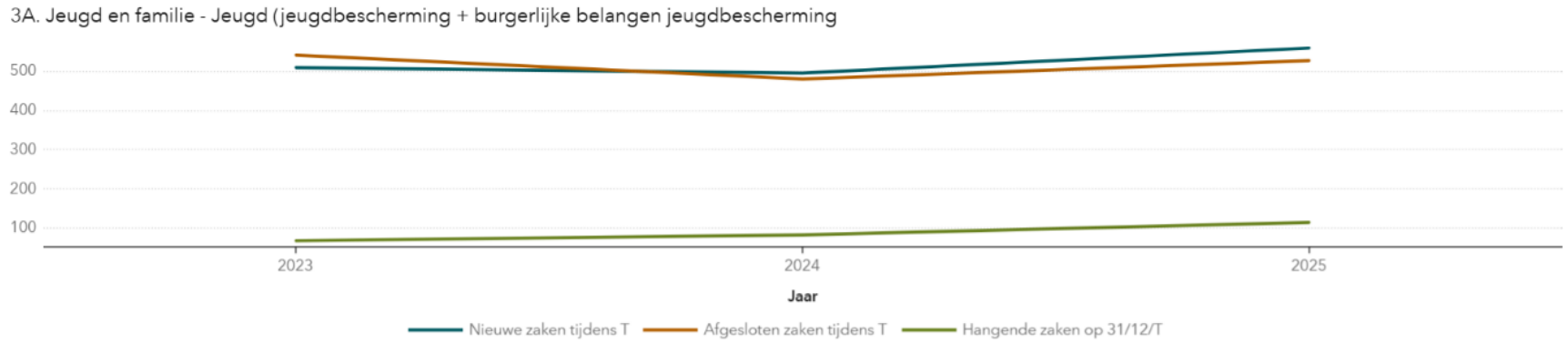

	2023	2024	2025
Nieuw	673	661	675
Afgesloten	713	770	630
Hangend op 31.12	1671	1562	1607

Volgens de gegevens van het HvB van Brussel, zien de cijfers van 2025 er per taalrol als volgt uit:

	FR	NL	Totaal 2025
Nieuw	426	266	692
Afgesloten	399	240	639
Hangend op 31.12	1288	336	1624

Los van de referentiecijfers zien we een lichte stijging in de inkomende dossiers en een daling in de uitgaande dossiers. Dat kan verklaard doordat:

(i) er geen Franstalige magistraat is die gespecialiseerd is in het familiaal vermogensrecht;

(ii) een Franstalige magistraat die zaken behandelt waarbij minderjarigen betrokken zijn, behoorlijk lange tijd afwezig is wegens ziekte;

(iii) er minder magistraten toegewezen werden aan de Nederlandstalige familiekamer: een magistraat is naar de Nederlandstalige strafrechtelijke sectie gegaan en een andere Nederlandstalige magistraat werd naar de strafrechtelijke sectie gedetacheerd.

De doorlooptijden blijven te lang aan Franstalige kant, ondanks de inspanningen van de magistraten en griffiers die aan die kamers werden toegewezen. Ze zijn met te weinig voor het aantal te zaken dat ze te verwerken krijgen.
De stock van Nederlandstalige hangende dossiers is licht gestegen. De doorlooptijden blijven echter aanvaardbaar aan Nederlandstalige kant dankzij de inspanningen van de magistraten en griffiers die aan die kamers werden toegewezen.

4.Aantal pro-deoverzoeken

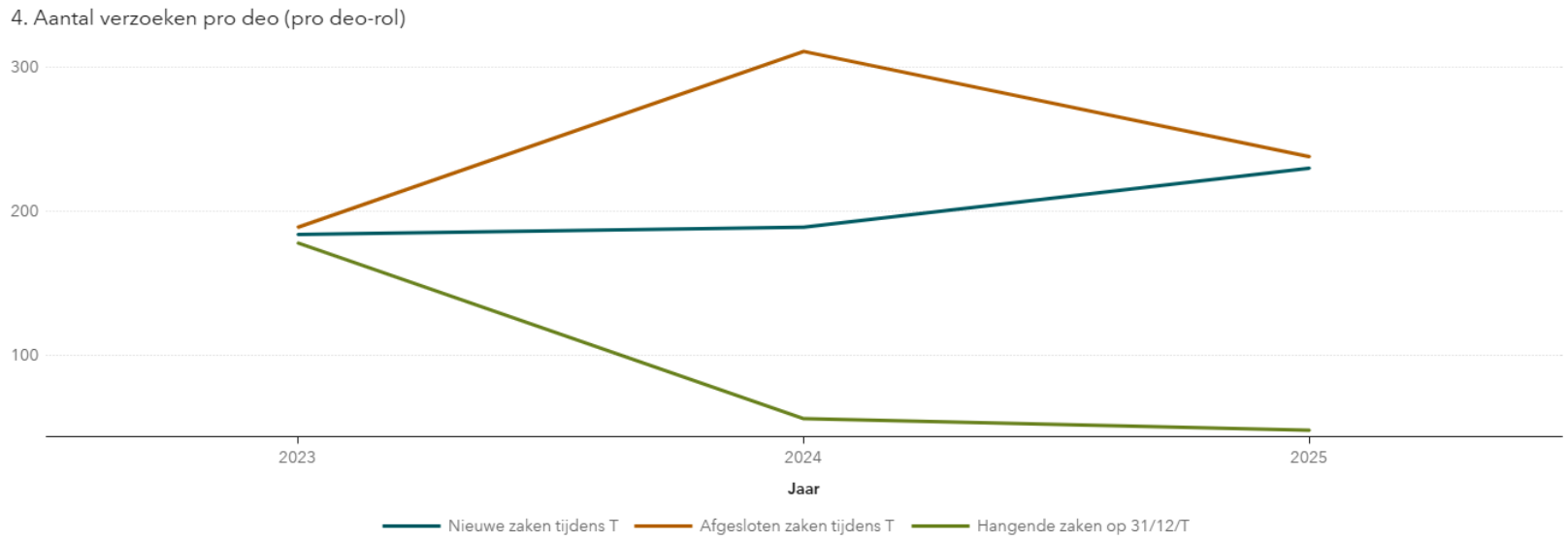

	2023	2024	2025
Nieuw	184	189	230
Afgesloten	189	311	238
Hangend op 31.12	178	56	48

Volgens de gegevens van het HvB van Brussel, zien de cijfers van 2025 er per taalrol als volgt uit:

	FR	NL	Totaal 2025
Nieuw	150	74	224
Afgesloten	152	84	241
Hangend op 31.12	30	9	39

Los van de referentiecijfers zien we dat het aantal inkomende en uitgaande dossiers constant toeneemt. De doorlooptijden zijn perfect aanvaardbaar dankzij de inspanningen van de magistraten en griffiers.

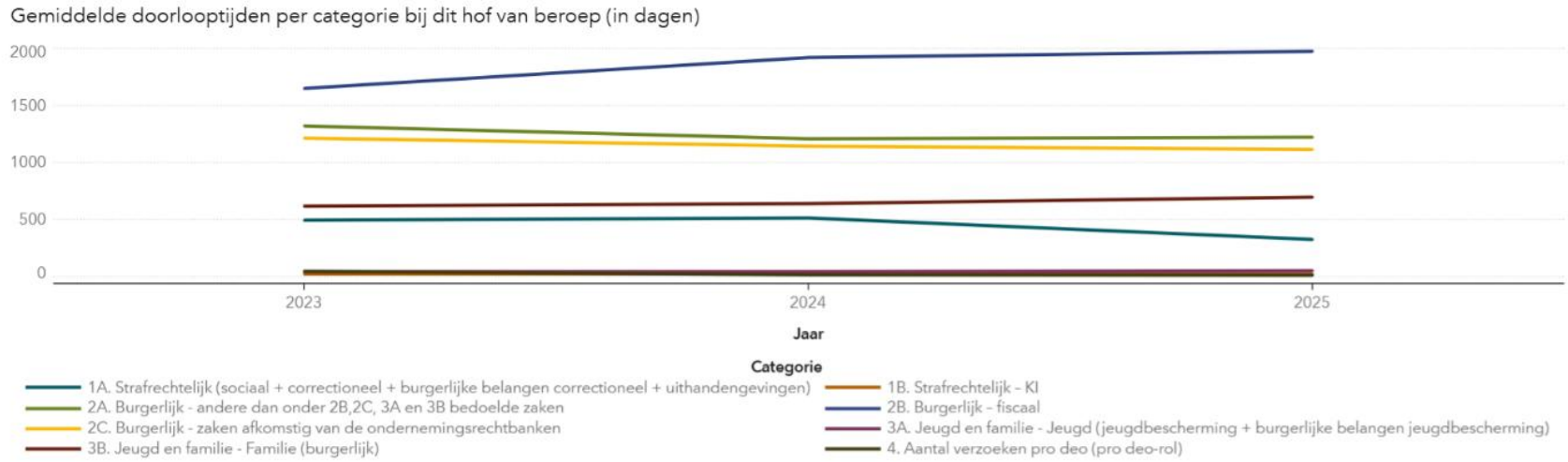

Jaar ▲	Categorie	Gemiddelde doorlooptijd zaak bij dit hof van beroep
2023	1A. Strafrechtelijk (sociaal + correctioneel + burgerlijke belangen correctioneel + uithandengevingen)	498
2023	1B. Strafrechtelijk - KI	28
2023	2A. Burgerlijk - andere dan onder 2B,2C, 3A en 3B bedoelde zaken	1325
2023	2B. Burgerlijk - fiscaal	1654
2023	2C. Burgerlijk - zaken afkomstig van de ondernemingsrechtbanken	1220
2023	3A. Jeugd en familie - Jeugd (jeugdbescherming + burgerlijke belangen jeugdbescherming)	48
2023	3B. Jeugd en familie - Familie (burgerlijk)	623
2023	4. Aantal verzoeken pro deo (pro deo-rol)	50
2024	1A. Strafrechtelijk (sociaal + correctioneel + burgerlijke belangen correctioneel + uithandengevingen)	518
2024	1B. Strafrechtelijk - KI	28
2024	2A. Burgerlijk - andere dan onder 2B,2C, 3A en 3B bedoelde zaken	1212
2024	2B. Burgerlijk - fiscaal	1925

4. Vindt u de huidige doorlooptijden redelijk?

Zo ja, welke maatregelen heeft u getroffen? Vindt u dat de situatie nog kan worden verbeterd? Zo ja, hoe?

Ja, de doorlooptijden voor zaken bij de KI's en de jeugdkamers zijn al lange tijd perfect aanvaardbaar en hoeven niet te worden verbeterd. Hetzelfde geldt voor de pro-deodossiers en de Nederlandstalige familiezaken.

Neen, uit de bovenstaande tabellen en cijfers blijkt dat de doorlooptijden van de burgerlijke zaken (met inbegrip van de fiscale zaken en de dossiers afkomstig van de ondernemingsrechtbanken) veel te lang zijn. Hetzelfde geldt voor de doorlooptijden van de strafzaken (ten gronde) en de (Franstalige) familiezaken.

Wat zijn de belangrijkste oorzaken van de vertraging bij de procedures? Welke maatregelen heeft u genomen om de doorlooptijden in te korten? Waren ze doeltreffend? Bent u van plan om andere initiatieven te nemen? Zo ja, welke?

- De belangrijkste oorzaken

De belangrijkste oorzaak is het **structurele tekort aan menselijke middelen** (**de kaders voor de magistraten en griffiers volstaan niet**, cf. hfst. 1), **logistieke middelen en materiaal** (cf. hfst. 2) om:

- de input in bepaalde secties te verwerken rekening houdend met:
  - het aantal inkomende dossiers
    en/of
  - de complexiteit van de dossiers gezien de specifieke kenmerken van dit hof
    en
  - het tekort aan griffiers en administratief personeel;
- de stock of de aanslepende 'gerechtelijke achterstand' te verwerken die het HvB van Brussel sinds de jaren 1980 teistert, vooral in de burgerrechtelijke secties (met inbegrip van de ondernemingszaken en de fiscale zaken).

Dat gebrek aan middelen is te wijten aan:

- het absenteïsme (zie hfst. 1), zowel bij magistraten als bij griffieleden;
- de steeds groter wordende werklast voor de magistraten en de griffiers die niet afwezig zijn wegens ziekte (het zogenaamde 'sneeuwbaleffect').

- Richtlijn

Het HvB te Brussel werkt sinds 2019 aan drie opeenvolgende pijlers om een adequaat antwoord te bieden aan de rechtzoekende die getroffen wordt door de gerechtelijke achterstand:

- Eerste pijler: er permanent voor zorgen dat de Frans- en Nederlandstalige wettelijke kaders voor 100% ingevuld raken en het griffiepersoneel adequaat en proportioneel laten stijgen. Dat is gebeurd voor de Franstalige magistraten en, in theorie, voor de Nederlandstalige magistraten[17], maar niet voor het griffiepersoneel (hfst. 1);

- Tweede pijler: ondanks het feit dat de kaders voor de magistraten volledig gevuld zijn, blijven ze met te weinig om het evenwicht tussen input en output te herstellen in bepaalde secties van het HvB van Brussel. Dat is het geval in de Franstalige strafsectie: voor de oprichting van het federaal parket twintig jaar geleden, werd bij het HvB geen enkele magistraat voorzien om over die dossiers te oordelen. Toch is het zo dat meer dan 50% van de dossiers van het federaal parket door Franstalig Brussel worden behandeld.
  De Franstalige sectie familiezaken ondervindt eveneens grote problemen, net als de Nederlandstalige sectie voor ondernemingszaken, aangezien het HvB van Brussel daar exclusief voor bevoegd is.
  Het is noodzakelijk om het kader voor de magistraten, de griffiers en het gerechtspersoneel in die domeinen duurzaam uit te breiden en wel heel snel, als we het risico op een voorval van het type 'Julie Van Espen', dat sinds 2019 wordt aangekaart, willen vermijden;

- Derde pijler: Pas als de twee vorige punten opgelost zijn, zal het mogelijk zijn om na te denken over hoe we de stock van hangende zaken in een periode van minstens vijf à tien jaar kunnen wegwerken. Het HvB is beschikbaar voor alle partners om een dergelijk plan voor te stellen zodra op de tweede pijler een antwoord geboden werd.

[17] De Nederlandse taalrol heeft te lijden onder het feit dat het HvB van Brussel minder aantrekkelijk is voor de Nederlandstalige kandidaten, die meestal niet in Brussel wonen. In 2022, 2023 en 2024 zijn echter tal van enthousiaste Nederlandstalige kandidaten bij het hof komen werken dankzij de stappen die de kamervoorzitters en de raadsheren hebben ondernomen.

➢ <u>De initiatieven en de resultaten</u>

We verwijzen naar de werkingsverslagen van 2023 en 2024 voor:

- De initiatieven vanaf 2019, waaronder de vraag naar:
    i. een audit bij de HRJ om de behoeften te objectiveren,
    ii. een extra kader voor de megadossiers bij het assisenhof van de aanslagen van 22 maart 2016 en andere megadossiers van het federaal parket
    en
    iii. een nieuwe extra kader in de twee prioritaire secties, nl. de strafsectie en de Franstalige familiesectie;

- De teneur van de drie auditverslagen van de HRJ:
    - het verslag van 30 juni 2022;
    - het opvolgingsverslag van 13 juni 2024, waarin werd vastgesteld dat, in tegenstelling tot de andere partijen, het HvB alle aanbevelingen van de auditeurs had opgevolgd, op één aanbeveling na (de verhoging van de menselijke middelen: dat gebeurde slechts gedeeltelijk, maar het hof beslist niet over de uitvoering ervan);
    - het verslag over de productiviteit van het HvB van Brussel op 28 november 2024, dat de vaststellingen in de eerste twee verslagen op geen enkele manier tegenspreekt.

We willen eraan herinneren dat de auditoren van de HRJ in hun verslag van 30 juni 2022 voorspeld hadden dat *"het HvB en het assisenhof van Brussel in de loop van de twee volgende jaren met twee verstorende golven van dossiers te maken zouden krijgen. Als de ongunstigste hypothese werkelijkheid zou worden, in combinatie met een aantal andere omstandigheden (zoals bepaalde magistraten of griffiers die onverwachts vertrekken of afwezig zijn om medische redenen), is 'a perfect storm' niet uitgesloten. Die zou de werking van het hof heel ernstig verstoren."*

- In hfst. 1 zagen we dat het wettelijk kader van HvB van Brussel tussen 2019 en 2024 verhoogd werd met zeven Franstalige en twee Nederlandstalige magistraten. Toch blijft dat uitgebreide kader ruim onvoldoende om de doelstelling van de tweede pijler te bereiken. De eerste voorzitter en de hoofdgriffier vroegen in de gedetailleerde en gedocumenteerde nota met cijfers van 30 mei 2025 aan de minister van Justitie, om <u>dringend</u> nieuwe middelen toe te kennen. Ze vroegen om d.m.v. een extra kader van 26 magistraten (24 Frans- en 2 Nederlandstalige) en 23 griffiers (22 Frans- en 1 Nederlandstalige), 12 administratieve assistenten (11 Frans- en 1 Nederlandstalige) en 14 contractuelen van niveau B te voorzien.

Ze wezen in die nota ook op de risico's en ernstige gevolgen van het gebrek aan middelen voor het HvB:

- het risico dat de magistraten, griffiers en het personeel instorten;
- het risico van recidive, wat men het 'Julie Van Espen'-risico noemt;
- het risico op een gewelddadige wanhopige daad door een rechtzoekende tegen zijn advocaat, zijn tegenstander, de griffier, de magistraat;
- de ontgoocheling van de magistraten, griffiers en het personeel.

Het antwoord van de minister van Justitie van 4 juni 2025 luidde: *"We hebben uw e-mail en de nota van 31 mei 2025 goed ontvangen. We hebben kennisgenomen van uw analyses en de behoeften die u meedeelde. We zullen de nota doorgeven aan het College van de hoven en rechtbanken. Het zal in het kader van het toekomstig autonoom beheer het College toekomen om op gepaste wijze gevolg te geven aan die nota."*

Die verwijzing naar het CHR kan echter alleen maar inefficiënt zijn, want dat College is niet bevoegd om het wettelijk kader van de magistraten en de griffiers te verhogen.
We willen eraan toevoegen dat het CHR in een e-mail van 29 september 2025 de rechtscolleges van Brussel simpelweg uitsloot van het mechanisme van de flexibele kaders waarin artikel 186 van het Gerechtelijk Wetboek voorziet.

De eerste voorzitter en de hoofdgriffier stuurden hun nota van 30 mei 2025 ook door naar de voorzitter van de Commissie van justitie van het Parlement en hadden daarover op 24 oktober 2025 een lang gesprek in het justitiepaleis.

Op 15 oktober 2025 werd de situatie van het HvB van Brussel opnieuw aangekaart bij het federaal instituut voor de bescherming en de bevordering van de Rechten van de Mens (FIRM). In de 'Mededeling aan het comité van de ministers van de Raad van Europa i.v.m. de zakengroep Bell c. België' van 24 oktober 2025, staat daarover het volgende:

"De buitensporig lange duur van gerechtelijke procedures voor het Hof van beroep is voor het merendeel toe te schrijven aan een omvangrijke stock van zaken. Deze stock is er al meer dan veertig jaar en met het normale personeelskader van het Hof, gesteld dat dit volledig is ingevuld, kan die niet worden weggewerkt. Reeds in de zaak Dumont benadrukte de regering dat "de enige reden voor deze achterstand het onvolledige magistratenkader is."

Hoewel de Belgische Staat erkent dat de situatie aan het Brusselse Hof van Beroep bijzonder is, lijkt zijn actieplan onvoldoende in te gaan op de complexiteit van het hof, de rol die het speelt in het Belgische gerechtelijk apparaat, en de aloude en structurele aard van de achterstand. Het Hof heeft immers bepaalde specifieke kenmerken:

- *Het Brusselse Hof van Beroep moet complexe en omvangrijke zaken ('megadossiers') behandelen van gewone strafrechtelijke en burgerlijke rechtbanken.*

- *De Franstalige sectie van het Hof van beroep behandelt bijna de helft van de zaken van het federaal parket.*

- *Het krijgt in vergelijking met andere rechtsgebieden een hoger aantal assisenzaken.*

- *Wat de internationale dimensie van de zaken betreft, zijn ze ook complexer.*

Zaken nemen niet alleen meer tijd om te worden afgehandeld, maar ze worden ook complexer door de vragen over de temporele toepassing van wet- en regelgeving.

Het personeelsbestand moet dus aanzienlijk worden uitgebreid om de historische achterstand weg te werken en nieuwe zaken te behandelen. Dit geldt zowel voor magistraten als griffiers. In vergelijking met de andere hoven van beroep beschikt het Brusselse Hof van beroep namelijk over minder griffiers in verhouding tot het aantal magistraten waaruit het bestaat. Dit tekort is nog ernstiger door het hoge ziekteverzuim binnen de griffie. Dit ziekteverzuim is de bron van de hoge werklast voor het resterende personeel. Deze overbelasting dreigt op haar beurt echter de reden te zijn voor nieuw ziekteverzuim.

Het FIRM is daarom van mening dat de behoeften van het Brusselse Hof van Beroep, zoals uiteengezet in het verslag van de Hoge Raad voor de Justitie in 2022, het volgende vereisen:

- *de naleving van het personeelskader van de magistraten en de griffie alsook een aanpassing van dit wettelijke kader zodat het is afgestemd op de specifieke situatie van dit Hof;*
- *een tijdelijke versterking van het personeel van het Hof om het te helpen de gerechtelijke achterstand weg te werken.*

***Aanbeveling**:*
Het Comité moet de Belgische Staat aanmoedigen om het Brusselse Hof van Beroep structureel te versterken. Dat heeft, gelet op zijn unieke positie in het Belgische juridische landschap, nog altijd een aanpak op maat nodig."

- Gezien de toename van de delinquentie in Brussel, het gebrek aan bijkomende middelen om de dossiers van het federaal parket en het Europees parket te behandelen, de toekomstige oprichting van een financieel parket, de wijziging van het crimineel beleid bij het parket van eerste aanleg van Brussel (...), zullen de Franstalige magistraten van het HvB van Brussel binnenkort enkel kunnen oordelen over de strafzaken (met gedetineerden) en de dringende familiezaken. Dat betekent dat het aantal strafzaken (zonder voorlopige hechtenis, met inbegrip van de financiële zaken) en (niet dringende) burgerlijke en familiezaken dat behandeld kan worden, drastisch zal dalen. De gevolgen daarvan werden hierboven al opgesomd. Het aantal strafzittingen, burgerlijke zittingen (burgerlijk in de strikte zin, ondernemingszaken en fiscale zaken) en familiezittingen dat door de magistraten

van het HvB van Brussel zal kunnen worden voorgezeten, zal in 2026 in ieder geval moeten dalen als de griffie niet substantieel versterkt wordt (cf. in het bijzonder de conclusie van hfst. 1 m.b.t. het aantal zittingen dat de griffiers zouden moeten bijwonen om dezelfde werklast te hebben als de griffiers van de andere rechtscolleges).

- Tot slot en in tegenstelling tot de ongegronde geruchten, staan de eerste voorzitter en de hoofdgriffier van het HvB van Brussel open om alle 'goede praktijken' te delen met de andere HvB's die nog niet werden betrokken bij het proces om de efficiëntie en de productiviteit te verhogen.

  Op het terrein stellen ze echter vast dat het vooral het HvB van Brussel is dat 'goede praktijken' deelt en met een grondige reden:
  - Het HvB van Brussel behandelde dossiers rond het Joods museum, de aanslagen van Brussel, de genocide in Rwanda, de genocide Yézidis, Sky-EEC Encrochat, Black Eagles, de continue familiale conflicten van expatriates of personen van vreemde origine met toepassing van de buitenlandse wetgevingen en complexe principes van IPR;
  - Het HvB van Brussel behandelde de dossiers van tal van minderjarigen in gevaar of jongeren die vervolgd worden voor feiten die als misdrijven beschouwd worden;
  - De maatschappelijke zetels van banken, verzekeringen, multinationals, ambassades, consulaten bevinden zich in Brussel;
  - De aanwezigheid van de EU, de NATO, lobbygroepen, alle ministeriële kabinetten en dus de beroepen die ingesteld worden tegen of voor de Belgische Staat, de Franstalige gemeenschap, de Vlaamse gemeenschap/regio, de Brusselse regio;
  - Het beheer van de beide taalrollen;
  - De unieke aanwezigheid van het Marktenhof;
  - Het HvB van Brussel behandelde meer dan 50% van de dossiers van het federaal parket;
  - Enz.

  In 2025 kreeg het HvB van Brussel vragen van andere HvB's of rechtscolleges van eerste aanleg, met name over de volgende onderwerpen:

  - de werking van de KMS, met name wat betreft de vertrouwelijkheid van wat gezegd wordt en van de documenten die worden uitgewisseld;
  - de implementering van de Algemene Verordening Gegevensbescherming intern en in het contact met derden, zoals het Grondwettelijk Hof, die vragen om de arresten die werden uitgesproken mee te delen;
  - de organisatie van zittingen op andere locaties (Site Justitia) en de overdracht van het 'papieren' dossier;
  - het beheer van een specifieke vraag inzake de boekhouding/consignatie van de burgerlijke partijen;
  - het opstellen van een mededeling die conform is met het wettelijk kader inzake de tucht van de griffiers;
  - de fusie van de secretariaten van de eerste voorzitter en de hoofdgriffier;
  - (…)

Begin 2026 vroeg (de dienst Supplychain van) de steundienst van het CHR zelf naar de documenten van het HvB van Brussel inzake het budgettaire beheer van de werkingskosten. Alle documenten (de planning en de opvolging van de uitgaven, de catalogus van de bestellingen, de dienstnota en de documenten van het beheer) werd doorgegeven zodat ze kunnen worden gedeeld met de rechtscolleges die minder ver staan in die materie.

HOOFDSTUK 6: EVOLUTIE VAN DE WERKLAST

1. WERKLASTMETING

De werklast van de hoven en rechtbanken wordt gemeten door de steundienst van het CHR.

Dit zijn de doelstellingen:

1. de politieke overheden aangeven hoeveel rechters / gerechtspersoneel er in ons land nodig zijn om een kwaliteitsvolle justitie te verzekeren;

2. de rechters en het gerechtspersoneel objectief onder de verschillende entiteiten verdelen. Het model om het personeel te verdelen bevat twee modules: de module 'HP' voor productgebonden human resources en de module 'HM' voor de human resources die verbonden zijn met het beheer van het rechtscollege.

Na de publicatie in maart 2022 van een eerste verslag met een berekening voor de verdeling van de werklast per type rechtbank, verscheen in februari 2024 een verslag met de resultaten van de werklastmeting van 2023. De totale werklast werd gemeten en transversaal vergeleken. De totale arbeidstijd en de wel en niet dossiergebonden arbeidstijd werden gemeten.

In het verslag van 2024 werd de verdeling van de human resources in twee fasen berekend:

- Eerst werd transversaal de behoefte berekend aan magistraten / griffiers op nationaal niveau op basis van het tijdsbestedingsonderzoek door de externe firma. Uit dat onderzoek bleek dat een rechter in 2023 gemiddeld 49,2 uur werkt (de dossiergebonden en niet dossiergebonden arbeidstijd). In het verslag werden verschillende berekeningen gemaakt van de behoefte aan magistraten en griffiers in functie van het aantal te presteren overuren. Daarna werd (om 'in te zoomen' op iedere entiteit apart) de nationale behoefte aan magistraten per type entiteit verdeeld onder de individuele entiteiten op basis van het allocatiemodel AMAI 1.

Het College vroeg op basis van die werklastmeting in zijn memorandum, dat aan de politieke verkiezingen van 2024 voorafging, een versterking van 26% voor de magistraten om het aantal inkomende zaken te kunnen behandelen binnen een gemiddelde arbeidstijd van acht overuren per week, rekening houdend met de twaalf inhaalrustdagen die voorzien werden in het sociaal statuut. Voor de griffiers vroeg het een verhoging van 19%. De politieke overheden zijn tot op heden niet ingegaan op die vraag.

In 2025 heeft de minister van Justitie laten weten dat, voor de zetel versterkt wordt, ze het systeem van de flexibele kaders wil toepassen zoals bepaald in artikel 186 van het Ger. W. Het College berekende dus een nieuwe verdeling voor de huidige wettelijke kaders (100%) met de gemiddelde instroomvolumes voor de periode 2022-2024. De minister moet die nieuwe verdeling formaliseren in een koninklijk besluit.

Opmerkingen van het HvB

Ter herinnering:

- De rechtscolleges van Brussel werden door het CHR uitgesloten van het mechanisme van de flexibele kaders zoals bepaald in artikel 186 Ger. W.

- Op 28 september 2023 had het HvB van Brussel samen met het CHR de evaluatietool besproken voor de werklast AMAI 1. Volgens het hof is die tool niet pertinent voor zijn entiteit (zie hieronder: 'interne werkverdeling', 'bijkomende opmerkingen'). Het CHR bevestigde dat de beoordelingen van de arbeidstijd in AMAI 1 (dat geen betrekking heeft op de griffiers) verouderd zijn en dat ze geüpdatet moeten worden. (Ze dateren van 2010.) (Soms werd dat al gedaan, soms niet.)

  AMAI 1 houdt geen rekening met de historisch opgebouwde gerechtelijke achterstand bij het HvB van Brussel en bijgevolg ook niet met de behoeften om die achterstand weg te werken of de specifieke kenmerken ervan. Het berekent het minimale aantal magistraten in VTE's dat het HvB nodig heeft om het aantal inkomende dossiers in één jaar op te vangen, zonder de achterstand te vergroten (!). Die berekening is bovendien gebaseerd op de bestaande wettelijke kaders.

  Voor het HvB van Brussel werd slechts met een aantal specifieke kenmerken rekening gehouden, met name die welke volgens het CHR 'objectief meetbaar' zijn: de complexiteit van bepaalde burgerlijke zaken (via het aantal pagina's van de conclusies), de complexiteit van bepaalde strafzaken (via het aantal dozen), assisenzaken (die cijfers worden nog toegevoegd) en het tweetalige management. Er kan volgens het CHR met geen enkel ander specifiek kenmerk rekening gehouden worden, als dat niet 'meetbaar' is.

  Er zullen op verzoek van het HvB verfijnde berekeningen gebeuren om, afgezien van de achterstand die weggewerkt moet worden (met de gesloten enveloppe), per taalrol, de 'behoeften' van het hof weer te geven.

  De **resultaten van de werklastmeting** met de 'AMAI 2'-tool (die op 20.02.2024 werden meegedeeld)[18] geven niet meer duidelijkheid over hoeveel nood er bij het HvB van Brussel is aan magistraten, griffiers en ander gerechtspersoneel om de gerechtelijke achterstand weg te werken en om te gaan met de specifieke kenmerken.

  M.a.w., de reële toestand bij het HvB van Brussel werd bij geen van beide werklastmetingen in overweging genomen.

[18] https://www.tribunaux-rechtbanken.be/nl/college/publicaties/het-tijdsbestedingsonderzoek

2. DE INTERNE WERKVERDELING

1. Volgens welke criteria wordt de werklast verdeeld onder de magistraten van de entiteit?

In 2025 verdeelde de eerste voorzitter de **Nederlandstalige strafzaken** onder de verschillende kamers in functie van hun aard en de specialisatie van de kamers in kwestie. De **Franstalige strafzaken** werden, op een aantal uitzonderingen na (zaken met gedetineerden) toegewezen aan kamer 20F, die bevoegd is voor de inleiding en de instaatstelling van de Franstalige correctionele dossiers, en voor dossiers die slechts om beperkte debatten vragen, zodat de andere correctionele kamers hun achterstand kunnen verminderen.

Zaken die aan kamer 20F werden toegewezen, worden door die kamer vastgesteld.

- Kamer 20F gaat over tot de inleiding van alle Franstalige dossiers die bij het hof binnenkomen en waarvoor geen beklaagde in hechtenis is genomen (op een aantal uitzonderingen na). De dossiers inzake sociaal strafrecht en onttrekkingen van de jeugd waarvoor een specifieke zetel en/of een openbaar ministerie vereist is/zijn, vormen een uitzondering. Kamer 20F houdt twee (en soms meer) inleidende zittingen per maand op de tweede en vierde dinsdag van de maand. De zaken worden per uur vastgesteld tijdens die inleidende zittingen.

- De dossiers, waarvan het beroep overduidelijk onontvankelijk is, waarin afstand van beroep is gedaan en de eenvoudige dossiers waarin een verstek wordt vastgesteld, neemt kamer 20F in beraad vanaf de inleiding.

- Voor de dossiers die slechts om beperkte debatten vragen en waarvoor geen instaatstelling voor de pleidooien vereist is, bepaalt kamer 20F een datum in de nabije toekomst.

- Kamer 20F stelt de dossiers in staat waarvoor minstens één van de partijen conclusietermijnen heeft gevraagd. Ze worden op een vaste datum ingepland. De dossiers die slechts om beperkte debatten vragen, worden op die datum kort uitgesteld om tijd te maken voor de pleidooien voor die kamer. De andere dossiers worden sine die uitgesteld en in de chronologische volgorde van hun instaatstelling op de wachtlijst ingeschreven.

- Om dringende zaken te kunnen doorverwijzen naar een andere correctionele kamer, stelt kamer 20F zaken sine die uit waarvoor langere debatten vereist zijn wegens bijzondere omstandigheden en die niet op de wachtlijst gezet kunnen worden.

- De wachtlijst van kamer 20F wordt maandelijks meegedeeld aan de procureurs-generaal en de federale procureur zodat ze de dossiers kunnen controleren. Ze kunnen die lijst bovendien te allen tijde ambtshalve opvragen.

- De dossiers op de wachtlijst zullen herverdeeld worden onder de andere correctionele kamers in de volgorde waarin ze op de lijst werden gezet, zodra dat mogelijk is, gelet op de achterstand daar.

- Het openbaar ministerie kan te allen tijde vragen om een dringend dossier, dat op de wachtlijst staat, aan een andere correctionele kamer dan kamer 20F toe te wijzen, zodat het snel kan worden behandeld.

De **burgerlijke zaken** worden onder de kamers verdeeld in functie van de aardcode waaronder ze vallen, tenzij de eerste voorzitter ze herverdeelt als er een fout werd vastgesteld of als een kamer meer overbelast is dan de andere. De criteria voor de interne werkverdeling zijn nog steeds: de graad van specialisatie van de magistraten, de omvang en de moeilijkheidsgraad van de zaken en de werklast die de magistraten effectief dragen. Ze voeren ook niet dossiergebonden taken uit die soms tijdrovend zijn.

2. Worden de magistraten op de hoogte gebracht van die criteria?

Ja, de magistraten worden door de eerste voorzitter geïnformeerd over de bijzondere specialisatie van de kamer waaraan ze toegewezen worden als ze bij het hof aankomen en later als men iets wil wijzigen. Voordat een magistraat aan een kamer wordt toegewezen, voeren de eerste voorzitter en de voorzitter van de kamer in kwestie een informeel gesprek met de betrokkene. Er wordt rekening gehouden met de specialisatie en ook, voor zover de noden van de dienst dat toelaten, met de wensen van de magistraat.
Magistraten die overbelast zijn, kunnen altijd bij de eerste voorzitter terecht. Dan wordt naar oplossingen gezocht.

3. Hoe gebeurde die verdeling in de praktijk? Wordt die verdeling door iemand gecontroleerd? Wie heeft de leiding bij de verdeling?

De eerste voorzitter raadpleegt een aantal mensen en stelt vervolgens de dienstregeling op. Die kan nog worden aangepast in de loop van het gerechtelijk jaar in functie van de noden en beschikbaarheid van de magistraten.
De dossiers worden binnen elke kamer toegewezen door de kamervoorzitter. De eerste voorzitter of één van de adjuncten komt alleen tussenbeide als er geen consensus kan worden bereikt.

Bij de start van het gerechtelijk jaar 2025 werd in de burgerlijke sectie een experiment uitgevoerd voor het gerechtelijk jaar 2025-2026. Om de flexibiliteit te garanderen bij de verdeling van de magistraten **binnen een kamer**, met name als er megadossiers binnenkomen, kreeg iedere kamer wekelijks een ‘pakket’ van zittingen. De grootte van dat ‘pakket’ hing af van het aantal magistraten dat aan iedere kamer werd toegewezen. De voorzitter van iedere kamer verdeelde de zittingen vervolgens binnen het team en bezorgde de eerste voorzitter een dienstregeling. Het ‘pakket’ werd hier en daar echter verkleind als er

geen griffier en/of onvoldoende ander gerechtspersoneel beschikbaar was in de griffies (zie supra).
Dat systeem zal op het einde van het gerechtelijk jaar geëvalueerd worden.

4. Welke problemen brengen punt 1 en 2 met zich mee? Hoe lost u die op?

Er zijn geen bijzondere problemen.

Bijkomende opmerkingen:

Het HvB van Brussel wil de aandacht blijven vestigen op de factoren die een rechtstreekse invloed hebben op de werklast van de magistraten en hun productiviteit voor zover daar in 2025 niets aan veranderde.

De magistraten moeten een antwoord bieden op:

i. de **specifieke kenmerken van het HvB van Brussel** (die ook gevolgen hebben voor de griffie) en waarmee, volgens het hof, onvoldoende rekening wordt gehouden in de 'producten' van AMAI 1
en
ii. **de perverse gevolgen van de enorme stock aan hangende** burgerlijke en ondernemings- en straf**zaken**.

(i) De specifieke kenmerken van het HvB van Brussel

Het HvB van Brussel heeft een aantal specifieke eigenschappen die eigen zijn aan het statuut van een regionale, communautaire, federale, Europese en internationale hoofdstad. De positie die het hof bekleedt, zorgt ervoor dat het dossiers van een andere - complexere - aard moet behandelen dan in de andere rechtscolleges van het koninkrijk.

a) Het volgende geldt voor alle secties:

- De meeste dossiers bevatten (i) buitenlandse elementen, (ii) zijn van uiterst complexe aard en (iii) genereren een constante stroom van massaal veel geschillen. Dat is te verklaren door:

  ✓ het feit dat tal van internationale organisaties (de EU, de NAVO ...), ambassades, consulaten, lobby's ... er hun zetel hebben;

- ✓ het feit dat de zetel van de federale, gemeenschaps- en gewestelijke overheidsdiensten er gevestigd is;
- ✓ de culturele diversiteit, de diversiteit op vlak van taal (ongeveer honderd talen), de economische diversiteit van de rechtzoekenden (arm en rijk) en de middelen voor communicatie met andere landen en continenten (o.a. commercieel, sociaal overleg);
- ✓ het feit dat de sociale zetel van de grote nationale en internationale bedrijven er gevestigd is;
- ✓ de hoge bevolkingsdichtheid;
- ✓ het feit dat verschillende wetteksten worden toegepast van diverse oorsprong (federale, gemeenschaps-, gewestelijke, internationale en zelfs buitenlandse nationale wetgevingen ...);
- ✓ de aanwezigheid van het federaal parket en het Europees parket zonder dat er een kader werd voorzien om over die dossiers te oordelen;
- ✓ het kwantitatief belang van de balies van het ressort (ongeveer 8.000 advocaten van de in totaal 18.000).

- Er zijn twee taalrollen in het hof. (Het is onmogelijk om een magistraat of griffier te vervangen door een magistraat of griffier die geen certificaat van Selor behaalde dat bevestigt dat hij/zij een grondige kennis heeft van de andere taal. Dat is overigens zelden nog het geval. Zelfs wie wel over dat certificaat beschikt, vindt het moeilijk of zelfs onmogelijk om een gerechtelijke beslissing in een andere taal op te stellen. Er moeten verplicht twee griffiers in elke griffie aanwezig zijn ...)

b) Wat de te behandelen materies betreft:

- De burgerlijke sectie in ruime zin:

  - De meeste bankdossiers worden in Brussel behandeld omdat hun maatschappelijke zetel er gevestigd is;
  - Dat geldt ook voor de geschillen waarbij verzekeringsmaatschappijen betrokken zijn, die meestal in Brussel gevestigd zijn en met name voor de medeverzekerings- of herverzekeringscontracten en de geschillen met de verzekering als tussenpersoon. Het gaat vaak om complexe dossiers;
  - De maatschappelijke zetel van de middelgrote en grote ondernemingen is vaak in Brussel gevestigd. In het algemeen geldt: Hoe groter de onderneming, hoe complexer het geschil, hoe meer betrokken partijen en hoe ingewikkelder de mechanismen;
  - In Brussel zijn er heel veel geschillen van het 'administratieve' type, in die zin dat ze betrekking hebben op de Belgische Staat, de regio Brussel-Hoofdstad en de Vlaamse en Franstalige gemeenschap;
  - De geschillen waarbij mensen van buitenlandse origine betrokken zijn, vinden voor het grootste deel in Brussel plaats;
  - De Brusselse magistraten van het HvB moeten, voor wat de ruimtelijke ordening en het leefmilieu betreft, naast de federale wetgeving en die van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, ook op de hoogte zijn van de geldende wettelijke bepalingen bij het Vlaamse en Waalse Gewest;
  - De fiscale constructies zijn uiterst complex. Er worden gesofisticeerde internationale mechanismen gebruikt;

- (…)

- De sectie familie/ jeugd:

    - De bevolkingsgroep die in Brussel woont of de stad doorkruist, is heel gemengd (internationale ambtenaren, de zogenaamde 'expats'). Daardoor bevatten bijna alle familiale situaties buitenlandse elementen. Vóór er een onderzoek ten gronde gebeurt, moet worden beslist welk gerecht bevoegd is (een Brussels gerecht of een gerecht in een ander land) en welke wet van toepassing is (internationaal privaatrecht). Het is dus niet ongebruikelijk dat Brusselse rechters een buitenlandse wet toepassen om zich over die materies uit te spreken. Sterker nog, het gebeurt dat binnen eenzelfde zaak het recht van staat 'x' moet worden toegepast om het huwelijksstelsel te vereffenen en het recht van staat 'y' voor de erfopvolging. Dat vereist een grondige kennis van de verschillende rechtsstelsels in de wereld;
    - Bepaalde financiële kwesties zijn complex omdat de rechtzoekenden en/of de familie onderworpen worden aan de regels rond belasting en sociale zekerheid van andere landen. Die zijn verschillend van de Belgische;
    - Kinderen worden vaak ontvoerd door hun ouders. Vaak moet binnen heel korte termijn een beroep worden gedaan op het Europees of internationaal gerechtelijk netwerk;
    - De jeugdrechters moeten de wetgeving toepassen van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie voor Brussel. Daarnaast moeten ze ook de wetgeving toepassen van de Vlaamse Gemeenschap voor Frans- en Nederlandstaligen aan de rand van Brussel en de jongeren van Vlaams-Brabant en de wetgeving van de Franstalige Gemeenschap voor de jongeren van Waals-Brabant;
    - De dossiers bestaan vaak uit documenten in beide talen, wat extra competenties vereist, vooral voor de dossiers van Halle-Vilvoorde;
    - In Brussel is heel wat jeugdcriminaliteit. De minderjarigen die in openbare instellingen voor jeugdbescherming geplaatst worden, komen voornamelijk uit Franstalig Brussel en Wallonië en vallen onder de bevoegdheid van Brussel;
    - Het probleem van het terrorisme onder jongeren, met name de 'foreign fighters', wordt vaak in Brussel aangepakt;
    - Wat betreft de minderjarigen die in gevaar zijn en de minderjarigen in een verontrustende opvoedingssituatie, kan de jeugdrechter een permanente en constante saisine opleggen (toestemming om naar zee te gaan, medische afspraken ...). Bij de Franstalige Gemeenschap daarentegen, neemt de administratieve overheid de uitvoering over van de door de rechter opgelegde maatregel;
    - (…)

- De strafsectie:

    - Meer dan 50% van de zaken van het federaal parket, dat in Brussel gevestigd is, wordt in Brussel behandeld door de Franstalige taalrol. Aangezien het federaal parket bevoegd is voor zaken in heel België waarbij de autoriteiten van vreemde landen en Europese en internationale organisaties betrokken zijn, dient het vaak zogenaamde 'megadossiers' in. Ze bestaan uit tientallen of soms honderden dozen;
    - Meer dan 30% van alle assisenzaken van het land worden in Brussel behandeld. Het merendeel ervan wordt in het Frans gevoerd. De zittingen van het Franstalig assisenhof in Brussel volgen elkaar daardoor non-stop op en worden ontdubbeld;
    - Brussel is ook een internationale draaischijf voor groot banditisme;
    - De hoge bevolkingsdichtheid zorgt voor een toevloed van zaken;
    - Terrorismezaken worden hoofdzakelijk in Brussel behandeld;
    - De fiscale en andere financiële megadossiers vallen ook onder de bevoegdheid van de Franstalige Brusselse strafgerechten. Qua omvang en complexiteit moeten ze niet onderdoen voor andere correctionele zaken;
    - Binnenkort komen er megadossiers binnen uit het Europees parket en uit het toekomstige financieel parket, zonder dat daar een kader voor werd voorzien;
    - (…)

Opmerking: ook de (Franstalige) Brusselse jeugdrechter ondervindt de gevolgen van het feit dat Brussel een internationale draaischijf voor groot banditisme is, een hoge bevolkingsdichtheid heeft en terrorismedossiers moet behandelen.

c) De perverse gevolgen van de gerechtelijke achterstand:

- de impact op de werklast van de magistraten;
- de administratieve verwerking van een groot aantal zaken;
- de opslag van dossiers;
- (…)

d) De tweetaligheid van het rechtscollege:

- De tweetaligheid is zeker een troef, maar vergt extra capaciteit;
- Het wordt bijna onmogelijk om mensen aan te werven die 'perfect tweetalig' zijn;
- De magistraten uit een bepaald kader kunnen collega's niet vervangen omdat men rekening moet houden met de taal van het diploma van de magistraat, tenzij de persoon over een certificaat beschikt dat aantoont dat hij/zij een grondige kennis van de andere taal heeft. Dat is

nog maar zelden het geval. Voor de vervangingen moet het hof als bestaande uit twee 'subkorpsen' bekeken worden: Het zijn geen 83 magistraten (volgens het theoretisch kader en zonder rekening te houden met het tijdelijk kader voor de aanslagen in Brussel), maar 47 en 36 magistraten die vervangen moeten worden. Bij de griffiers kan dezelfde opmerking worden gemaakt;

- De capaciteit voor het onthaal moet in alle griffies verdubbeld worden om iedere rechtzoekende in zijn/haar eigen taal te kunnen ontvangen;
- Alle documenten van het hof (dienstbeschikkingen, werkingsverslagen, interne of externe mededelingen, enz.) moeten in de beide talen opgesteld worden, zonder dat er een vertaler voorzien is in het kader;
- (…)

e) De verhoging van de productiecapaciteit van de rechtbanken eerste aanleg, de ondernemingsrechtbanken en het federaal parket zonder compensatie voor het hof van beroep:

- Bij de ontdubbeling van de rechtbanken van eerste aanleg en de ondernemingsrechtbanken in het arrondissement Brussel werd (terecht) beslist om het kader voor die rechtbanken enorm uit te breiden. Dat gebeurde ook effectief. Hoewel die rechtbanken de 'leveranciers' zijn van het HvB van Brussel, kreeg het hof in 2014 slechts drie magistraten (1 Nederlandstalige en 2 Franstalige - een tijdelijk kader dat telkens wordt verlengd). Het kader van de griffiers bij het hof werd niet uitgebreid.
- Het kader van die rechtscolleges werd gedurende meer dan vijf jaar voor 100% ingevuld onder de noemer 'BHV-rechtscolleges'. Het HvB van Brussel behandelt de beroepen van die rechtscolleges. Toch kreeg het hof niet evenveel toegekend. Het is gebonden aan de begrotingsnormen: 85% van het personeel en 90% van de magistraten, met inbegrip van de zieken. De andere HvB's ondergingen hetzelfde lot als het HvB van Brussel, maar hun 'leveranciers' ook (de rechtbanken van eerste aanleg en de ondernemingsrechtbanken).
- De politie, maar ook het federaal parket, kreeg personele middelen (toename van het aantal magistraten). Zodra de onderzoeken afgerond zijn, worden die megadossiers berecht door de Franstalige rechtbank van eerste aanleg in Brussel en vervolgens door de Franse taalrol van het Brusselse HvB, zonder dat er middelen toegewezen werden.

(ii) De perverse gevolgen van de enorme stock van hangende zaken in burgerlijke zaken[19] (10.621 zaken op 31.12.25) en in strafzaken (ten gronde – 2.781 zaken per 31.12.25, KI en jeugdbeschermingszaken niet meegerekend).

Wanneer een zaak voor een **burgerlijk gerecht** wordt gebracht, wordt ze in beginsel voorbereid door de advocaten (uitwisseling van conclusies) en direct ingepland voor een pleidooi (aan het einde van de instaatstelling van de zaak door de advocaten). Vervolgens wordt ze in beraad genomen door de rechter. Het HvB te Brussel wijkt al lang (sinds 1998)[20] af van de regel van de onmiddellijke vaststelling van een datum voor de pleidooien in burgerlijke zaken, behalve in sommige kamers, in spoedeisende gevallen en in een aantal specifieke gevallen. In plaats van de zaak vast te stellen op een datum die heel ver in de toekomst ligt (gezien het te lage aantal rechters en griffiers en het aantal zaken dat moet worden behandeld) en zo de zittingslijsten te 'blokkeren' zonder enige garantie dat die zaken effectief zullen worden bepleit op die ver verwijderde datum, plaatst het hof de zaken op een zogenaamde 'wachtlijst'.

Iedere kamer heeft een eigen wachtlijst. De zaken op de wachtlijst worden vastgesteld voor de pleidooien volgens hun anciënniteit (de datum waarop de instaatstelling werd voltooid). Het kan vier jaar of langer duren eer een zaak die op de wachtlijst staat, wordt vastgesteld voor een zitting. In die periode veranderen zowel de feitelijke situaties van de partijen, evenals de rechtsregels die van toepassing zijn. Bijgevolg moet er een update gebeuren in een groot aantal zaken en zijn er dus nieuwe conclusies en pleidooien nodig. De magistraat krijgt dus meer werk en het duurt langer eer hij/zij een definitieve uitspraak kan doen.
In sommige gevallen dienen partijen, wiens zaak op een wachtlijst is beland, een verzoek in op grond van artikel 19, lid 3 Ger. W. voor een tijdelijke regeling. Dat soort verzoeken verhoogt eveneens de werklast van de magistraat (een voorlopige uitspraak vereist vaak een grondig onderzoek van de grond van de zaak) en verhoogt het aantal (niet definitieve) tussenarresten, die niet in de statistieken worden opgenomen.
Tenslotte worden de rechters meer geconfronteerd met de moeilijke en complexe toepassing van het overgangsrecht.

Het dagelijks werk van de overgrote meerderheid van de burgerlijke kamers bestaat dus uit het beoordelen van zaken die op de wachtlijst staan. Dat zijn dus oude zaken waarvan de voorbereidingen al jaren geleden zijn afgerond. Ze werken dus de zogenaamde 'gerechtelijke achterstand' weg.

In **strafzaken** bestaat er op het moment waarop dit verslag wordt opgesteld geen wachtlijst[21] meer, behalve voor de Franstalige correctionele kamer (20F) die in februari 2026 moest worden geschorst bij gebrek aan een griffier.

Alle Nederlandstalige of Franstalige inkomende strafzaken worden dus ingepland voor pleitzittingen, maar op data die het onmogelijk maken om ze binnen een aanvaardbare termijn te behandelen, behalve als het om gedetineerden gaat. Er is dus een stortvloed aan zaken waarbij de rechtzoekenden erop

[19] burgerlijk, onderneming, fiscaal, familie
[20] In het auditverslag van de HRJ van 10 april 2008 wordt opgemerkt dat het systeem van de wachtlijsten in burgerlijke zaken, die in staat werden gesteld om bepleit te worden, al tien jaar bestaat (zie p.15 van het verslag).
[21] De situatie is veranderd voor de Franstalige strafzaken op 31.12.2024 (zie hfst. 8, opening van kamer 20F).

rekenen dat het HvB vertraging zal oplopen bij de berechting (risico op verjaring, overschrijding van de redelijke termijn). Dat is het perverse gevolg. De cijfers in dit verslag bevestigen dat. Een van de doelstellingen van de opening van kamer 20 F was om deze toestroom te stoppen.

Ook de strafrechter ondervindt de gevolgen van de lange wachttijd tussen de eerste inleiding van de zaak en de datum van de pleidooien. De geloofwaardigheid van de strafrechtspraak en de doeltreffendheid van de beslissingen worden aangetast. Om nog maar te zwijgen over de impact van de wetswijzigingen die de werklast van de magistraat verhogen. De inwerkingtreding van het nieuwe Strafwetboek in september 2026 zal de werklast van de magistraat aanzienlijk verhogen.

Het dagelijks leven van een raadsheer of een voorzitter van een strafkamer komt dus ook neer op het wegwerken van de zogenaamde ‘gerechtelijke achterstand’, maar ook daar krijgen de dossiers met gedetineerden prioriteit.

HOOFDSTUK 7: DE ACHTERSTAND IN HET BERAAD

1. Geef het aantal zaken aan dat in beraad werd genomen en waarvoor binnen de aangegeven termijn een <u>eindvonnis of eindarrest werd uitgesproken</u>:

	0 →1 maand	**>1 →2 maand**	**>2 →3 maand**	**>3 →6 maand**	**> 6 maand**
Aantal zaken	Corr.: 1.268 KI: 4.152 Jeugd: 510 Burg.: 906 Fiscaal: 153 Familie: 3.226	Corr.: 687 KI: 115 Jeugd: 16 Burg.: 450 Fiscaal: 59 Familie: 229	Corr.: 86 KI: 33 Jeugd: 1 Burg.: 170 Fiscaal: 66 Familie: 81	Corr.: 24 KI: 6 Jeugd: 3 Burg.: 163 Fiscaal: 48 Familie: 62	Corr.: 1 Burg.: 16 Fiscaal: 1 Familie: 18

na het sluiten van de debatten.

2. Wordt de procedure zoals voorzien in art. 770 Ger. W. gevolgd? Zo niet, hoe houdt men in het oog of de termijnen van het beraad gerespecteerd worden? Werden er andere (bv. informele) initiatieven genomen?

In de praktijk controleert men of de termijnen van het beraad gerespecteerd worden a.d.h.v. het mechanisme van artikel 770 Ger. W. Iedere raadsheer ontvangt elke maand een lijst van de zaken die langer dan één maand geleden in beraad genomen werden. Hij/zij moet de reden voor de vertraging schriftelijk toelichten. De hoofdgriffier verzamelt die documenten en stelt een algemeen overzicht op. Dat wordt naar de procureur-generaal en de eerste voorzitter verstuurd. Die laatste krijgt ook alle documenten die de vertraging rechtvaardigen.

Het personeelstekort is immens als men de reële werklast bekijkt (heel complexe dossiers terwijl het onmogelijk is om een zittingsvrije week in te lassen om te kunnen doorwerken). Daarom krijgen raadsheren wiens werk vertraging oploopt wat meer ademruimte. Zij behandelen de 'grote' zaken vaak tijdens het zomerreces.

Zodra men meer dan drie maanden vertraging oploopt en/of voor verschillende zaken vertraging heeft, wordt er echter aan de alarmbel getrokken. Dan roept de eerste voorzitter de magistraat op en vraagt naar de redenen (persoonlijke of organisatorische problemen, verschillende grote zaken na elkaar ...). Er wordt een plan opgesteld om de achterstand weg te werken zonder een vermindering toe te kennen wat betreft het aantal te houden zittingen. Soms moet de eerste voorzitter de magistraat vrijstellen van zittingen om te voorkomen dat de achterstand in het beraad nog groter wordt, maar dat is uitzonderlijk. Collega's die 's avonds en in het weekend werken om geen achterstand op te lopen in het beraad, worden zo immers gediscrimineerd. In het slechtste geval wordt een proces-verbaal opgesteld (niet van toepassing in 2025). Een dergelijke dwangmaatregel lijkt misschien op het eerste gezicht een wondermiddel. Het grote nadeel is echter dat de druk op de magistraat nog verhoogt en het risico toeneemt dat hij/zij 'crasht' en zich ziek meldt. Dat zou rechtstreekse gevolgen hebben op de organisatie van het HvB. De rechtzoekenden die op een beslissing van de rechter wachten, zouden nog langer geduld moeten uitoefenen.

3. **Hoeveel magistraten roept de korpschef op om te vragen naar de motieven om een zaak langer dan drie maand in beraad te houden?(toepassing van art. 770, § 4, Ger. W.) Gelieve uw antwoord in de onderstaande tabel aan te geven.**

	0	**1 →5**	**>5 →10**	**>10**
Aantal magistraten	x			

4. **Hoe vaak werden de (in artikel 770, § 3, Ger. W. bedoelde) inlichtingen en het (in artikel 770, § 4 Ger. W. bedoelde) proces-verbaal van verhoor in overweging genomen?**

- **Bij een tuchtprocedure:**

	0	**1 →5**	**>5 →10**	**>10**
Aantal	x			

- **Bij een periodieke evaluatie van de magistraat?**

	0	**1 →5**	**>5 →10**	**>10**
Aantal	x			

- **In het kader van een benoemings- of aanwijzingsprocedure?**

	0	**1 →5**	**>5 →10**	**>10**
Aantal	x			

5. Zorgde de toepassing van artikel 770 Ger. W. voor problemen? Zo ja, -welke?

Neen.

HOOFDSTUK 8: KWALITEITSBELEID

Op nationaal niveau:

1. Werken de hoven en rechtbanken met een kwaliteitsmodel? Zo ja, licht toe.

Het CHR en zijn steundienst werken aan de invoering van een kwaliteitssysteem voor de zetel. Binnen de steundienst werd een cel opgericht die zich toelegt op de organisatiebeheersing. De experten van die cel ontwikkelen gaandeweg tools, methodes en ondersteuning/advies voor de directiecomités die vrijwillig aan de proefprojecten deelnemen.

2. Welke initiatieven werden op nationaal niveau genomen (eventueel voor ieder criteria van het kwaliteitsmodel) om de werking van de hoven en rechtbanken kwaliteitsvoller en efficiënter te maken? Gelieve de initiatieven en de resultaten toe te lichten.

De structuren van de rechterlijke orde zijn wettelijk gezien niet onderworpen aan de koninklijke besluiten inzake organisatiebeheersing op federaal niveau. Om de beheersmaturiteit van de hele organisatie te verhogen, wil het CHR (via zijn steundienst) een algemeen systeem invoeren voor organisatiebeheersing en een algemeen kader voor organisatieontwikkeling en kwaliteitsbeheer.
De wet van 18 februari 2014 tot invoering van het autonoom beheer binnen de rechterlijke orde biedt de wettelijke basis voor ontwikkelingen op het gebied van organisatiebeheersing en organisatieontwikkeling. Wanneer het autonoom beheer effectief geïmplementeerd wordt, biedt een globaal systeem voor organisatiebeheersing meer zekerheid: het vergroot de kans dat de doelstellingen behaald zullen worden en zorgt voor meer controle over die doelstellingen. Algemeen, kan men dankzij dat systeem problemen op het niveau van de werking van een organisatie signaleren en wordt het organisatiebeheer transversaler.
In 2025 is men op het niveau van de steundienst en bij vijf directiecomités, die vrijwillig aan het proefproject wilden deelnemen, begonnen met het uittesten en verfijnen van de methode. Het is de bedoeling om daarna op dezelfde manier te werk te gaan bij alle lokale directiecomités.
Het systeem is gebaseerd op internationale wetenschappelijke referentiekaders. Het zal worden onderverdeeld in een vijftiental thema's die de managementmodules van een organisatie vertegenwoordigen en alle aspecten van een organisatie omvatten: beheer van de doelstellingen, risicobeheer, procesbeheer, projectmanagement, humanresourcesmanagement, beheer van de monitoring, de indicatoren en de rapportering, beheer van de *business continuity planning*, financieel beheer, beheer van de integriteit, organisatiecultuur, beheer van de informatie en de (interne en externe) communicatie, beheer van de stakeholders, structuur van de organisatie, facilitybeheer en ICT-beheer.
Het doel van een dergelijk systeem en de opvolging ervan is de maturiteit van de organisatie te verhogen. Het CHR en de directiecomités zullen samen hun maturiteit verder ontwikkelen op één of meer van die gebieden.

In 2024 werd samen met het Instituut voor Gerechtelijke Opleiding een opleidingstraject opgestart rond organisatiebeheersing voor korpschefs, hoofdgriffiers en attachés managementondersteuning. Het werd voortgezet in 2025.

Binnen uw entiteit:

1. Welke initiatieven werden genomen om de kwaliteit en efficiëntie van uw entiteit te verbeteren?

We verwijzen naar (i) de werkingsverslagen van 2019 tot 2022 voor acties om de middelen te rationaliseren, zoveel mogelijk rechtzoekenden tevreden te stellen en de behoeften te objectiveren en (ii) de werkingsverslagen van 2023 en 2024 voor meer details over een groot aantal acties om alle aanbevelingen in het verslag van de audit van 30 juni 2022 uit te voeren en de kwaliteit en efficiëntie van het HvB te verbeteren, voor zover de beschikbare middelen dat toelieten.

In 2025 werden verschillende projecten voortgezet en andere initiatieven genomen:

- De studie van de psychosociale risico's die intern door het HvB werd opgestart, ging verder: De resultaten werden in mei 2024 bekendgemaakt. Er werden werkgroepen gevormd onder de griffiers, magistraten en referendarissen. Ze waren volledig onafhankelijk en werden geleid door een persoon van de Psychosociale Cel van de Interne Dienst voor Preventie en Bescherming op het Werk (hierna IDPBW). De korpschefs en de leden van de directiecomités namen er niet aan deel.

  Verwezenlijkingen in 2025:
  - Er werd een preventieplan opgesteld op basis van de aanbevelingen van de werkgroepen;
  - Men lanceerde een oproep tot kandidaatstelling om een interne groep te vormen voor het thema welzijn binnen het HvB. Die groep kreeg de naam 'You Matter' en bestaat uit drie magistraten, drie griffiers, één referendaris, één attaché managementondersteuning en één assistent. Het is de bedoeling om één keer per maand samen te komen;
  - Er vonden verschillende vergaderingen met de IDPBW plaats om een presentatie (in het Frans en het Nederlands) voor te bereiden over de verschillende diensten van de FOD Justitie (IDPBW en Welzijn). Die presentaties gingen door in januari 2026.

- Wat de budgetten betreft die aan de rechtscolleges werden toegekend, heeft het directiecomité van het HvB van Brussel een nieuw nadeel vastgesteld: Als men het budget voor de 'werkingskosten' dat aan ieder HvB wordt toegewezen, deelt door het aantal personen (magistraten, griffiers, overig personeel) dat er werkt, dan krijgt men per lid de volgende bedragen:

	Bedrag dat toegekend wordt per lid van het HvB
HvB van Gent	€ 622,52

HvB van Antwerpen	€ 558,68
HvB van Bergen	€ 442,31
HvB van Luik	€ 401,15
HvB van Brussel	€ 289,01

Na urenlang overleg en harde onderhandelingen in 2025 door de eerste voorzitter en de hoofdgriffier, die er een erezaak van maakten om de belangen van het HvB te verdedigen, werd het jaarlijkse budget van het HvB voor de werkingskosten verhoogd van € 58.634,11 naar € 78.831,41. Dat komt neer op een verhoging van meer dan € 20.000 in 2026. Dankzij dat bedrag kan het HvB van Brussel opnieuw 'ademhalen', maar een garantie voor perfecte gelijkwaardigheid is er nog niet.

- Het feestcomité organiseerde tal van activiteiten (afterworkparty's, gezamenlijke lunches, boswandelingen, een wandeling met gids door het Tervurenpark met een aansluitende drink en een maaltijd, een bezoek aan de tentoonstelling rond Goya in Bozar met een aansluitende maaltijd, 'auberge espagnole' in de plechtige zittingszaal ...).

- Er werd een pagina aangemaakt voor het HvB op LinkedIn, waarop regelmatig evenementen worden toegevoegd die interessant zijn voor de leden van de rechterlijke macht.

- Er werd een kanaal in Teams aangemaakt dat toegankelijk is voor alle leden van het HvB van Brussel zodat ze gemakkelijker toegang hebben tot de belangrijke informatie en documenten van de organisatie en de werking van het hof. Men vindt er verschillende mappen met dienstbeschikkingen, de lijst van de aard van de zaak codes, handleidingen en nuttige adressen, praktische procedures om bv. vakantieverlof of ziekteverlof te registreren in PersoPoint, maar ook foto's van allerlei evenementen (teambuildings, eedafleggingen, bijeenkomsten, enz.).

- Het managementteam en de eerste voorzitter sloofden zich uit om ervoor te zorgen dat de lokalen op de vierde verdieping van het paleis, zoals lang geleden werd beloofd, in maart 2026 eindelijk beschikbaar waren voor de magistraten.

- Tegelijkertijd komt het project om de bibliotheek te verhuizen geleidelijk aan tot stand. Dat liep veel vertraging op door het gebrek aan budget voor het onderhoud van het justitiepaleis in 2024 en door alle uitgaven in 2025 voor reparaties in lokalen die onder water kwamen te staan of waar waterinsijpelingen werden vastgesteld.

  De bibliotheekruimte zal verdeeld worden in drie zones:
  - De eerste zone was bestemd voor de bibliothecaris, maar aangezien het HvB er geen heeft, zal die exclusief voorbehouden zijn voor de gebruikers van de bibliotheek.
  - De centrale ruimte zal een gezellige ruimte worden voor de magistraten met een zitbank en zetels zodat ze samen thee of koffie kunnen drinken.
  - De laatste ruimte zal gebruikt kunnen worden voor werkvergaderingen.

- De eerste voorzitter organiseerde (in november 2025) samen met de vzw ‘Centre de Droit européen’ een colloquium over ‘de gerechtelijke wereld en AI’.

- Het beleid van het HvB inzake GDPR in rechtszaken werd opgehelderd. Alle magistraten en griffiers ontvingen hierover (in oktober 2025) een gedetailleerde mededeling. We betreuren dat er bij de FOD Justitie geen operationele IT-tool beschikbaar werd gesteld om de gerechtelijke beslissingen te pseudonimiseren. Die zullen binnenkort allemaal toegankelijk moeten zijn voor het brede publiek.

- Het proces om de zaken vast te stellen bij de KI wordt voortaan door de griffie beheerd om het evenwicht te herstellen tussen het aantal vastgelegde zaken en het aantal zittingen, om de termijnen voor de uitspraak, waar nodig, te verlengen en te zorgen dat men kan anticiperen op het administratieve werk.

- Sinds 3 november 2025 worden enkel digitale dossiers doorgegeven tussen de rechtbanken van eerste aanleg en het HvB. Dat was al jaren het geval in de KI en deels in de correctionele kamer.

- De hoofdgriffier neemt deel aan forums en jobbeurzen om nieuwe werkkrachten aan te trekken. Zij voerde intern tal van organisatorische hervormingen door om de diensten efficiënter te maken die zwaar te lijden hadden onder het personeelstekort bij de griffie (zie hfst. 1). De burgerlijke griffie werd bv. verdeeld in eenheden die, per groep van kamers, alle dossiers van a tot z behandelen.

- Zoals hierboven werd vermeld (hfst. 5), werd geen enkel gevolg gegeven aan de vraag van de eerste voorzitter en de hoofdgriffier aan de minister op 31 mei 2025 naar bijkomende personele middelen (extra kaders voor de magistraten en de griffiers en extra contractuele assistenten).

HOOFDSTUK 9: INTERNE EN EXTERNE COMMUNICATIE

1. Hoe verloopt de interne communicatie en de communicatie met de buitenwereld (persmagistraat, website ...)?

a. Interne communicatie

- **Via welke kanalen communiceert u met de collega's van uw rechtscollege?**

Kanaal	**Keuze**	**Verduidelijking**
Mailings	Ja	
Iudexnet 2.0	Neen	
Virtuele raadpleging (via Teams, Webex, Skype ...)	Ja	
Infosessies, opleidingen ...	Ja	
Nieuwsbrief	Neen	
Andere	Ja	Telefoon, WhatsApp

b. Externe communicatie

- **Via welke kanalen communiceert u met de buitenwereld (de burgers, de media, enz.)?**

Kanaal	**Keuze**	**Verduidelijking**
Pagina op de website van de hoven en rechtbanken	Ja	
Persbericht	Ja	
Persconferentie	Neen	Werd overwogen
Deelname aan evenementen (o.a. liefdadigheid)	Ja	Conferenties, colloquia
Sociale media • Twitter • Facebook • LinkedIn • Instagram • YouTube	 Neen Neen Ja Neen Neen	

HOOFDSTUK 10: MAATREGELEN OM DE TUCHT TE HANDHAVEN EN INITIATIEVEN MET HET OOG OP DE INACHTNEMING VAN DE ALGEMENE BEGINSELEN INZAKE DEONTOLOGIE

A. TUCHT

HOVEN VAN BEROEP / ARBEIDSHOVEN

1. Maatregelen die in het voorbije jaar door de voorzitter of de hoofdgriffier werden genomen in het kader van een tuchtprocedure in zijn/haar hoedanigheid van tuchtoverheid (412 Ger. W.):

Hoedanigheid van de persoon tegen wie de tuchtprocedure werd ingesteld	**Feiten die geleid hebben tot tuchtrechte-lijke vervolging**	**Datum of periode van de feiten**	**Aard belangrijkste tekortkoming:** • **deontologische fout in privéleven** • **deontologische fout in professioneel leven** • **professionele tekortkoming** • **strafrechtelijk misdrijf**	**Datum waarop tucht-procedure werd ingesteld**	**Werd er een ordemaatregel genomen (406 Ger. W.)? Zo ja, dewelke?**	**Werd er een lichte straf opgelegd (413, §2)? Zo ja, dewelke?**	**Werd de zaak aanhangig gemaakt bij de tuchtrechtbank? Zo ja, op welke basis?** • **413, § 2, en 420, § 3, (beroep tegen lichte straf)** • **413, § 3, (feiten rechtvaardigen zware tuchtstraf)** • **413, § 6, (verzoek tot verschijning na ordemaatregel)**	**Definitieve beslissing tuchtrechtbank of tuchtrechtbank in hoger beroep en datum beslissing**
Magistraat / gerechtspersoneel								
Magistraat / gerechtspersoneel								

2. Werden er nog andere maatregelen genomen om de tucht te handhaven? Zo ja, dewelke?

De eerste voorzitter onderzoekt alles aandachtig en beantwoordt alle klachten van personen van buiten het rechtscollege (natuurlijk zonder over de grond van de zaak te oordelen).

Er gaat ook veel aandacht naar het welzijn van de magistraten, griffiers en andere personeelsleden die binnen de entiteit werken. Telkens wanneer men een melding krijgt van intimiderend gedrag of gedrag dat als dusdanig wordt ervaren, van een verstoorde samenwerking of andere incidenten, wordt dat ernstig onderzocht. Zo nodig komt de vertrouwensmagistraat of zelfs de preventieadviseur tussenbeide.

B. DEONTOLOGIE

Welke initiatieven werden genomen om de algemene principes van de deontologie te integreren?

In 2025 waren geen problemen te melden.

HOOFDSTUK 11: DE WERKING VAN DE AFDELINGEN

Zijn er bijzonderheden te melden over de werking van de afdelingen, meer bepaald in verband met de onderwerpen die in de voorgaande hoofdstukken aan bod zijn komen en daar nog niet werden vermeld?

Neen.

***

Bijlagen: Dienstbeschikking van 8.7.2025 van het HvB van Brussel voor het gerechtelijk jaar 2025-2026 + bijkomende beschikkingen van 18.9.2025, 3.12.2025 en 10.12.2025